

Rehuvalvonnan raportti 2024

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Päiväys:	24.4.2025
Asianumero:	396/00.01.02.00.01/2025
	Ruokavirasto
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Elintarvikeketju, Elintarviketurvallisuusosasto, Rehujaosto
Hyväksyjä:	Tiina Lapveteläinen
Laatija/laatijat:	Ruokaviraston rehujaosto
Lisätietoja:	

SISÄLLYSLUETTELO

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA	3
2 REHUALAN TOIMIJOIDEN JA REHUIEN VALMISTUKSEN MÄÄRÄT	4
2.1 Rehualan toimijat	4
2.2 Rehujen valmistus, tuonti ja vienti.....	4
3 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN, SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	6
3.1 Alkutuotannon toimijat (tilavalvonta).....	6
3.1.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen	6
3.1.2 Säännöstenmukaisuus	8
3.1.3 Korjaavat toimenpiteet.....	9
3.2. Rehualan toimijat	9
3.2.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen	9
3.2.2 Säännöstenmukaisuus	13
3.2.3 Korjaavat toimenpiteet.....	17
3.3 Tuotevalvonta (kotimainen valmistus, tuonti, vähittäismyynti)	18
3.3.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen	18
3.3.2 Säännöstenmukaisuus	25
3.3.2.1 Mikrobiologisten vaarojen esiintyminen	30
3.3.2.2 Kielletty eläinvalkuainen	30
3.3.2.3 Kasviperäiset epäpuhtaudet, aitous ja tuhohyönteiset.....	31
3.3.2.4 Kemialliset haitalliset ja kielletyt aineet	31
3.3.2.5 Rehujen muuntogeenisyyden valvonta	32
3.3.2.6 Elintarvikkeita ja rehuja koskeva, eurooppalainen nopea hälytysjärjestelmä (RASFF) ja hallinnollista avunantoa koskeva järjestelmä (AAC).....	32
3.3.3 Korjaavat toimenpiteet.....	33
4 SÄÄNNÖSTENMUKAISUUDEN VARMISTAMINEN	33
4.1 Toimijoiden säännösten tuntemus	33
4.2 Valvontakäytännöt	34
5 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE	35
5.1. Komission suorittamat auditoinnit.....	35
5.2 Muut auditoinnit	35
5.3 Tarkastajien koulutuksesta antamat palautteet	35
5.4 Asiakaspalautteet.....	36
6 VALVONNAN RESURSSIT	36
7 MUUTOKSET SEURAAVAN VUODEN VALVONTAAN	38

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Rehuvalvonnan strategisena vaikuttavuustavoitteena on varmistaa, että markkinoille saatettujen rehujen koostumus vastaa tuotteista annettuja tietoja ja että ne ovat hyvälaatuisia, turvallisia ja käyttötarkoitukseensa sopivia koko Suomen alueella. Rehuja valvotaan kaikissa rehujen tuotanto-, valmistus- ja jakeluvaiheissa. Tavoitteena on, että vaatimukset täyttävien rehunäytteiden osuus on 99 % ja että salmonellaa ei esiinny markkinoille saatetuissa elintarviketuotantoeläinten rehuissa. Molemmat tavoitteet saavutettiin. Vaatimukset täyttävillä rehunäytteillä tarkoitetaan tässä rehuissa esiintyvien haitallisten ja kiellettyjen aineiden sekä eliöiden esiintymistä suhteessa em. rehuista tehtyihin haitallisten ja kiellettyjen aineiden ja eliöiden analyysihin.

Näytteenotto ja näytteistä tehtävät analyysit kohdennetaan riskiperusteisesti. Tavoitteena on varmistua, että erityisesti ne rehut, jotka saattavat sisältää haitallisia tai kiellettyjä aineita, jäävät valvonnan näyteotantaan mahdollisimman suurella todennäköisyydellä ja valvonta on vaikuttavaa. Rehunäytteiden valvontatulosten perusteella arvioiden Suomessa valmistetut ja markkinoille saatetut rehut täyttävät suurelta osin rehulainsäädännössä rehujen turvallisuudelle ja laadulle asetetut vaatimukset. Nettikauppaa valvotaan sekä osana muuta toimijoiden valvontaa että omana kokonaisuutena. Ruokavirasto ei todennut rehuperäisiä eläinten salmonellatartuntoja tai elintarvikkeiden saastumisia. Salmonellaa todettiin rehujen tuontierissä, mutta salmonellaposiitivisia eriä oli vähemmän ja erät keskimäärin pienempiä kuin viime vuosina.

Tarkastusten perusteella rehualan toimijat noudattavat rehulainsäädännön vaatimuksia yleisesti ottaen hyvin, mutta puutteitakin löytyy. Määrällisesti todettiin tänäkin vuonna eniten lieviä, luokan kolme puutteita. Toimintavuoden aikana havaittiin ja annettiin luokan 1 eli vakavimpia puutteita kolmessa tarkastuksessa. Tehdyistä tarkastuksista yhdeksässä ei havaittu puutteita, joten toimenpiteitäkään ei edellytetty.

Kokkidiostaatteja ja lääkeaineita sisältävien rehujen tuotannossa voi tapahtua väistämättömiä, teknologisia jäämien siirtymiä seuraaviin rehujen valmistuseriin. Jäämien siirtymät sekä muut rehuissa kielletyt yhdisteet on huomioitu elintarviketuotantoeläinten rehuja valmistavien rehutehtaiden valvonnassa. Lääkerehujen valmistus elintarviketuotantoeläimille oli toimintavuonna edelleen vähäistä. Elintarviketuotantoeläimistä lääkerehuja valmistettiin ainoastaan kaloille. Elintarviketuotantoeläimille tarkoitetuissa rehuissa ei todettu jäämien enimmäismääriä ylittäviä pitoisuuksia kokkidiostaatteja eikä lääkeaineiden jäämiä.

Alkutuotannon toimijoiden valvonnassa havaittiin puutteita vain hyvin pienellä osalla valvotuista tiloista, kuten edellisinäkin vuosina. Kasvinviljelytiloilla todettiin kuitenkin määrällisesti enemmän laiminlyöntejä kuin aiemmin. Havaitut laiminlyönnit liittyivät rehujen hankintaan rekisteröidyltä rehualan toimijalta, rehu-, kasvinsuojeluaine- ja biosidikirjanpitoon sekä jätteiden, vaarallisten aineiden ym. eläinten ruokinnassa kiellettyjen

tuotteiden varastointiin rehuista erillään. Kotieläintiloilla todettiin edellisen vuoden tapaan salmonellaa tuotantoeläimissä, mutta tiloilla eläinten ruokintaan tarkoitetuista rehueristä otetuista näytteistä ei todettu salmonellaa.

Rehujen, erityisesti rehun lisäaineiden, vienti oli vilkasta, ja rehualan toimijat lähettivät vientitodistuspyyntöjä edelleen paljon.

Käytettävissä olevaan resurssimäärään nähden valvonta on hyvin vaikuttavaa. Se, että rehuvalvonta on suureksi osaksi keskitetty Ruokavirastoon, tuo mukanaan asiantuntemuksen ja toimijoiden tuntemisen keskittymän, joka luo merkittävää synergiaa eri rehuvalvonnan osa-alueiden välille ja mahdollistaa valvontaa pienillä resursseilla.

2 REHUALAN TOIMIJOIDEN JA REHujen VALMISTUKSEN MÄÄRÄT

2.1 Rehualan toimijat

Ruokaviraston rekisterissä oli 1.1.2024 rehualan alkutuotannon toimijoita 49 676 ja muita rehualan toimijoita 2353. Alkutuotannon toimijoiden rekisteröinti-ilmoituksia saapui v. 2024 aikana yhteensä 1590 kpl, joista uusia 168 kpl, muutoksia 844 kpl ja lopetuksia 578 kpl. Muiden rehualan toimijoiden rekisteröinti-ilmoituksia saapui yhteensä 246 kpl (291 kpl v. 2023), joista uusia ilmoituksia oli 87 (129), muutosilmoituksia 73 kpl (84) ja lopetusilmoituksia 86 kpl (78). Ilmoituksista 64 % tehtiin Touko-asiointipalvelun kautta, ja Toukon käyttö ilmoitusten antamisessa kasvoi edelleen verrattuna edelliseen vuoteen (58 %). Uusia rekisteröinti-ilmoituksia (78 %) annettiin eniten Toukon kautta kaikista ilmoitustyypeistä. Vientitodistuksia kirjoitettiin 749 kpl (443 alkuperäiskappaletta ja 306 kopiota), noin 9 % enemmän kuin vuonna 2023 (684 kpl).

Luomurehutoimijoita oli 1.1.2024 rekisterissä 41 kpl. Vuoden 2024 aikana uusia luomurehutoimijoita tuli yksi ja kaksi toimijaa erosi valvonnasta.

2.2 Rehujen valmistus, tuonti ja vienti

Määrätiedot perustuvat rehualan toimijoiden ilmoittamiin tietoihin. Vuoden 2024 määrätiedot ovat alustavia ja tietoja voidaan vielä päivittää vuoden aikana saatujen lisätietojen perusteella tai määräajan jälkeen lähetettyjen ilmoitusten perusteella. Vahvistetut määrätiedot vuodelta 2024 julkaistaan viimeistään ensi vuoden valvontaraportissa.

Alustavien tietojen mukaan tuotantoeläinten rehuseoksia valmistettiin Suomessa vuonna 2024 yhteensä 1 617 milj. kg (**17 %** enemmän kuin vuonna 2023). Taulukosta 1 näkee, kuinka paljon yleisimpiä eläinlajikohtaisia rehuja on valmistettu. Tuotantoeläimille tarkoitettuja rehuseoksia tuotiin Suomeen vuonna 2024 39 milj. kg. Rehusekoittamoissa (4 kpl)

valmistettujen turkisrehujen määrä oli 71,8 milj. kg ja jatkoi pienenemistään (36 % vähemmän kuin vuonna 2023).

Lemmikkieläinten ruokia valmistettiin 31,5 milj. kg. Kasvua vuodesta 2023 oli 7 %, joten kasvu taittui maltilliseksi edellisen vuoden 41 % kasvusta. Suuri kasvu perustuu kotimaisen kuivaruoan valmistusmäärän lisääntymiseen. Lemmikkieläinten ruokia tuotiin 56,2 milj. kg.

Taulukko 1. Eläinlajikohtaisten rehujen valmistus-, tuonti ja vientimäärät vuosina 2023 ja 2024.

ELÄINLAJIKOHTAISET REHUT	2024 alustava milj. kg	2023 milj. kg
Tuotantoeläinten rehuseosten valmistus	1 617	1 377
vientiin	17,2	13
Nautojen rehuseokset	646,5	650
Siipikarjan rehuseokset	450,3	429
Sikojen rehuseokset	390,9	223
Hevosten rehuseokset	9,12	10
Turkiseläinten tuoreet rehuseokset	71,8	114
Tuotantoeläinten rehuseosten tuonti*	23,1	19
Lemmikkieläinten ruoan valmistus	31,5	29,4
vientiin	7,48	7,08
Koirien rehut**	28,3	27,2
Kissojen rehut	2,98	2,38
Lemmikkieläinten ruoan tuonti	56,2	71,2

* pl. kalanrehut

** sisältää sekä koirille että kissoille soveltuvat raakaruokat

Rehuaineita eli pääasiassa rehuvalmistukseen käytettäviä raaka-aineita valmistettiin vuonna 2024 yhteensä 1374 milj. kg. Määrä on samaa suuruusluokkaa kuin vuonna 2023. Tarkempi erittely rehuainetyypittäin näkyy taulukosta 2. Kasvipäristen rehuaineiden valmistusmäärät eivät sisällä määriä alkutuotantoon lukeutuvasta rehukasvien viljelystä, koska rehujen alkutuotannon toimijat eivät tee vuosittaista määriä ilmoitusta. Lemmikkieläinten ruoaksi tarkoitetut kuluttajapakatut rehuaineet on raportoitu taulukossa 1.

Kasvipäristen rehuaineiden tuonti EU-alueelta ja kolmansista maista lisääntyi ilmoitusten perusteella vuodesta 2023 noin kymmenen prosenttia. Eläinperäisten rehuaineiden tuonti väheni hieman. Kivennäisrehuaineita tuotiin vuonna 2024 kaksinkertainen määrä verrattuna vuoden 2023 tuontimääriin. Kivennäisrehuja tuotiin sisämarkkinoilta huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuonna.

Rehun lisäaineiden ja lisäaineiden esiseosten valmistusmäärä oli vuonna 2024 84,8 milj., mikä on hyvin samaa tasoa kuin edellisenä vuonna (taulukko 2). Samoin lisäaineiden ja esiseosten tuontimäärä, 19 milj. kg.

Taulukko 2. Rehuaineiden, rehun lisäaineiden ja lisäaineiden esiseosten valmistus-, tuonti ja vientimäärät vuosina 2023 ja 2024.

REHURAAKA-AINEET	2024 alustava milj. kg	2023 milj. kg
Rehuaineiden valmistus*	1 374	1 316
vientiin	342,0	288
Kasviperäiset	630,0	575
Eläinperäiset	301,7	338
Kivennäisrehuaineet	413,3	372
Rehuaineiden tuonti	639,3	548
Kasviperäiset	526,0	478
Eläinperäiset	5,36	6
Kivennäisrehuaineet	85,0	41
Lisäaineiden ja esiseosten valmistus	84,8	84
vientiin	55,8	61
Lisäaineiden ja esiseosten tuonti	19,0	19

Rehujen vientimäärissä Suomen ulkopuolelle oli havaittavissa kautta linjan kasvua (taulukko 1 ja taulukko 2). Tuotantoeläinten rehuseoksia vietiin 17,2 milj. kg (32 % enemmän kuin vuonna 2023), lemmikkieläinten ruokia 7,48 milj. kg (6 % enemmän kuin vuonna 2023) ja rehuaineita 342 milj. kg (19 % enemmän kuin vuonna 2023). Rehujen lisäaineiden ja esiseosten vienti sitä vastoin väheni 9 % vuodesta 2023.

3 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN, SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

3.1 Alkutuotannon toimijat (tilavalvonta)

3.1.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen

Rehualan alkutuotannon toimijoiden valvonta on pääosin yhtä aikaa sekä rehulainsäädännön että ehdollisuuden valvontaa. Tilat valittiin valvontaan sekä satunnaisesti että painotetusti Ruokaviraston määrittelemien ehdollisuuden otantojen perusteella. Eläintilojen painotetussa otannassa huomioitiin tuotantosuunta, eläintuotannon monipuolisuus (sekatilat), valvontatulokset ja tilan koko. Kasviviljojen painotetussa otannassa huomioitiin rehukasvien viljely ja aikaisemmat laiminlyönnit.

ELY-keskusten tarkastajat valvoivat yhteensä 572 otantatilaa, joista 448 oli kasvi- ja 124 eläintilaa. ELY-tarkastajat valvoivat tilat Ruokaviraston laatiman suunnitelman ja ohjeistuksen mukaisesti. Tavoitteena oli valvoa vähintään 1 % tukia hakeneista maatiloista, mikä toteutui. Kymmenellä eläintilaotantaan tulleella tilalla ei ollut enää eläimiä ja ne valvottiin soveltuvien osien tai kasvinviljelytilana. Yhdeksällä otantaan tulleella tilalla ei ollut valvottavaa. Kasviviljojen tiloilla ei ollut tuotantoeläimiä. Otantavalvontojen lisäksi

rehualan alkutuotannon valvonta tehtiin kahdella kalanviljelylaitoksella (Taulukko 3). Suunnitelman ulkopuolelta ei valvottu yhtään rehualan alkutuotannon toimijaa.

Valtaosalla valvotuista otantoihin tulleista eläintiloista oli vain märehitöitä (76 %). Valvonnassa oli myös eri eläinlajeja pitäviä sekatiiloja (1 %), sikatiiloja (14 %) ja siipikarjatiiloja (9 %). Sekatiiloja oli v. 2024 poikkeuksellisen vähän. Tiloilta otettiin yhteensä 98 rehunäytettä, joista 30 % oli tilaseoksia, 37 % viljoja tai muita rehuaineita ja 32 % teollisia rehuseoksia. Lisäksi neljältä kalanviljelylaitokselta otettiin näytteet teollisista rehuseoksista markkina- ja valvonnan yhteydessä. Muista kuin kalanrehuista analysoitiin kiellettyjä eläinvalkuaisia sekä muita visuaalisia poikkeamia, kuten tuholaisia, torajyviä ja hukkakauraa. Neljästä vuoden 2024 sadon viljanäytteestä tutkittiin Ruokavirastossa pikatestillä DON-homemyrkkyä ja referenssimenetelmällä 17 muuta homemyrkky-yhdistettä.

Taulukko 3. Valvottujen rehualan alkutuotannon toimijoiden (ml. kalalaitokset) ja kielletyn eläinvalkuaisen tutkimiseksi otettujen rehunäytteiden määrä v. 2024.

	Tavoite kpl	Toteutuma kpl	Toteutunut %
Tilat	586	574	98
Näytteet	130	98	75

ELYt tarkastivat kaikilla tiloilla rehukirjanpidon sekä biosidien ja kasvinsuojeluaineiden käyttökirjanpidon. Lisäksi tarkastettiin, että rehut oli hankittu rekisteröityneiltä tai hyväksytyiltä toimijoilta ja että tila itse oli rekisteröitynyt rehualan alkutuotannon toimijaksi.

Tarkastajat valvoivat eläintiloilla ja kalanviljelylaitoksilla myös käsitellyn eläinvalkuaisen varastointia ja rehukäyttöä. Eläintiloilla tarkastettiin myös toimijan rekisteröitymistä edellyttävien maitotuotteiden rehukäyttöä. Toimintavuonna rekisteröitiin viisi maitotuotetta eläinten ruokinnassa käyttävää tilaa. Käsiteltyä eläinvalkuasta, kuten kalajauhoa tai sitä sisältävää täydennysrehua, käyttävän alkutuotannon toimijan ja lääkerehuvalmistajan tilasekoittajan tulee olla Ruokaviraston hyväksymä/rekisteröimä. Yhtään tilaa ei rekisteröity tai hyväksytty käsitellyn eläinvalkuaisen rehukäyttöön eikä lääkerehujen valmistajaksi.

Edellisten lisäksi tarkastajat valvoivat eläintiloilla rehuvarastojen tunnistamisen merkinnät, kirjasiivat ylös havaitut tuhoeläimet tai niiden jäljet ja käytetyn tuholaisorjunnan sekä tarkastivat orgaanisten lannoitteiden ja maanparannusaineiden varastointia. Lisäksi valvottiin jätteiden, vaarallisten aineiden, kasvinsuojeluaineiden, biosidien ym. eläinten ruokinnassa kiellettyjen aineiden ja lääkerehujen varastointia ja käsittelyä erillään rehuista.

ELY-tarkastajat ottivat maatiloilta 50 kpl säilörehu-, muu karkearehu- tai seosrehunäytettä (tavoite 60 kpl) kansallista seleeniseurantaa varten, jossa selvitetään lannoitteisiin lisätyn seleenin vaikutusta rehujen ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden seleenipitoisuuteen.

3.1.2 Säännöstenmukaisuus

Tiloilta otetuissa rehunäytteissä ei todettu kiellettyä eläinvalkuaista. Tuhohyönteisiä todettiin kuudessa rehunäytteessä (14 kpl 2023, 2 kpl v. 2022, 8 kpl v. 2021, 11 kpl v. 2020), mikä johti rehun säilytyspaikan puhdistuskehotukseen, mutta ei rehun käyttökieltoon. Karvoja, jyräjän/linnun ulostetta ja luun kappaleita todettiin kolmessa rehunäytteessä (6 kpl 2023, 0 kpl v. 2022, 5 kpl v. 2021, 4 kpl v. 2020). Hukkakauraa tai torajyviä ei todettu. Visuaalisia poikkeamia todettiin suhteellisesti vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Neljästä viljanäytteistä (kaksi kauraa, kaksi ohra-kauraseosta) tutkittiin pikamenetelmällä DON-homemyrkyä. Näytteiden DON-pitoisuudet olivat 895, 1800, 850 ja 1550 µg/kg 12 % kosteutta sisältävää rehua. Näytteet tutkittiin myös referenssimenetelmällä 17 muun homemyrkyksen osalta, joista keskimäärin viittä todettiin, mm. zearalenonia ja TH-2 -toksiinia, mutta pitoisuudet olivat pieniä eivätkä ylittäneet lainsäädännössä asetettuja ohjearvoja.

Yhteenveto rehualan alkutuottajien valvonnassa todetuista poikkeamista ja tarkastuksilla havaituista puutteista on esitetty taulukossa 4. Puutteiden lukumäärä oli suhteellisesti sama kuin edellisvuonna, koska erityisesti valvottujen kasvitilojen määrä oli huomattavasti suurempi kuin aikaisemmin. Suurin osa puutteista liittyi kirjanpitoihin ja rehualan alkutuotannon toimijaksi rekisteröitymättömyyteen. Tarkastajat tekivät suhteessa edellisiin vuosia vähemmän havaintoja tuhoeläimistä tai niiden jäljistä eläintilojen rehuvarastoalueilla. Tarkastajat antoivat neuvontaa liittyen rehu- ja ksa-kirjanpitoon, rehualan alkutuotannon toimijaksi rekisteröitymiseen, rehuvarastojen tunnistamiseen, rehujen hygieeniseen varastointiin, siisteyteen, rehuvarastojen avonaisuuteen ja tuholaiistorjuntaan.

Taulukko 4. Todetut puutteet (kpl) rehualan alkutuotannon toimijoiden valvonnassa 2024 ja 2023.

Todettu puute	2024	2023
Rehunäytteessä tuho- tai muita hyönteisiä	6	14
Kirjanpito rehuista, kasvinsuojeluaineista tai biosideista on puutteellinen	14	1
Jätteitä, vaarallisia aineita, kemikaaleja, siemeniä tai lääkerehuja ei ole varastoitu asianmukaisesti erillään rehuista tai eläinten pitopaikoista tai muu epäasiallinen rehujen varastointi	1	2
Rehun hankinta rekisteröitymättömältä rehualan toimijalta	2	1
Käsitellyn eläinvalkuaisten käyttöön vaadittavaa rekisteröintiä tai hyväksyntää ei ole	0	0
Maitotuotteiden rehukäyttöön vaadittavaa rekisteröintiä ei ole	2	0
Rekisteröintiä rehualan alkutuotannon toimijaksi ei ole	11	9
Rehuvarastojen tunnistamisen kirjanpitoon merkitsemisessä puutteita	2	2
Yhteensä	38	29

Ehdollisuuden rehuvaatimusten noudattamisessa havaittiin laiminlyönti kahdella eläintilalla, mikä johti vähäiseen laiminlyöntiin (rehut hankittu rekisteröidyltä/hyväksytyltä toimijalta) ja 1 %:n tukisuraamukseen (rehukirjanpito). Seitsemällä kasvitilalla todettiin laiminlyöntejä jossain ehdollisuuden viidestä rehuvaatimuksessa, mikä on aikaisempia vuosia edemmän.

Puutteita oli eniten rehukirjanpidossa, kuudella tilalla. 1 %:n ja 3 %:n tukiseuraamuksia annettiin molempia kuusi ja vähäisiä laiminlyöntejä kaksi.

Seleeniseurantaa varten v. 2024 otettujen karkearehunäytteiden (44 kpl) keskimääräinen seleenipitoisuus oli teollisilla lannoitevalmisteilla lannoitetuilta nurmilta korjatussa rehussa 0,23 mg/kg ka (0,15 v. 2023) ja karjanlannalla tai lannoittamattomilta nurmilta otetuissa näytteissä 0,04 mg/kg ka (<0,04 v. 2023). Vuonna 2024 otetuissa karkearehunäytteissä todettiin neljässä huomattavan korkeita Se-pitoisuuksia suhteutettuna rehun lisäaineasetuksessa seleenin enimmäispitoisuudelle asetettuun rajaun 0,5 mg/kg 12 % kosteutta sisältävää rehua. Seosrehunäytteiden Se-pitoisuudet olivat 0,16, 0,76, 0,78, 0,81, 0,98, ja 1,59 mg/kg (ka). Lannoittamattomien ja karjanlannalla tai seleeniä sisältämättömillä teollisilla lannoitteilla lannoitettujen karkearehujen seleenipitoisuus jäi suurelta osalta alle Luonnonvarakeskuksen (Luke) ruokintasuositusten. Teollisilla seleeniä sisältävillä valmisteilla lannoitetuista nurmista tehdyt karkearehut sisältävät seleeniä yleensä ruokintasuositusten mukaisesti tai ne ylittäen. Ko. karkearehua sisältävien seosrehujen seleenipitoisuus voi nousta haitallisen korkeaksi, jos niissä on käytetty seleeniä sisältäviä täydennysrehuja.

Eläinten salmonellatartunnan lähteen selvittämiseksi kolmelle tilalle järjestettiin rehunäytteenotto valvontavuoden aikana. Rehuista ei todettu salmonellaa. Rehuselvityksiä rehujaoostoon tuli yhteensä seitsemän. Neljän kohdalla arvioitiin, että tilan rehunäytteenotolle ei ole tarvetta. Rehuselvitysten tarkastelussa käydään läpi kaikki viranomaisnäytteenoton (ml. kolmasmaatuonti) ja rehujen valmistajien omavalvontanäytteenoton (ml. sisämarkkinatuonti) salmonellatulokset usean vuoden ajalta.

3.1.3 Korjaavat toimenpiteet

Kaikista edellä kuvatuista puutteista on annettu rehualan alkutuotannon toimijoille ilmoitus, huomautus tai toimenpidekehoitus. Lisäksi ehdollisuuden rehuvaatimusten laiminlyönneistä on annettu tukiseuraamukset.

3.2. Rehualan toimijat

3.2.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen

Ruokavirasto valvoo rehualan toimijoita tarkastuskäynnein riskin kokonaisarviointiin perustuvan suunnitelman mukaisesti. Riskipisteytys on toteutettu rehuhygieniatarkastusten osalta Elmo -järjestelmässä. Riskipisteytyksen lähtötietoja ovat tuotantomäärät rehutyypeittäin, rehuhygienia-asetuksen mukainen hyväksyntä, kalajauhon tai muun eläinvalkuaisen (sika-/siipikarja-/hyönteis-PAP) käyttö valmistuksessa, lääkerehujen valmistus, maitopohjaisten sivutuotteiden valmistus ja jakelu, edellisestä tarkastuksesta kulunut aika ja todetut puutteet sekä rehualan toimijan hyväksyntähakemukset. Tarkastettavien toimijoiden valinnassa on huomioitu ilmoitukset omavalvonnan salmonellalöydöksistä.

Etämarkkinoinnin ja -myynnin valvontaan liittyvät etätarkastukset kohdistetaan niihin toimijoihin, joiden markkinoinnissa ja/tai tuotteiden etiketeissä havaitaan puutteita tai säädöstenvastaisuuksia. Erityishuomiota kiinnitetään markkinointiväittämiin.

Sivutuotetoimijoiden riskinarviointiin vaikuttaa tuotantomäärien ja edellisten tarkastusten lisäksi keskeisimmin se, käytetäänkö valmistuksessa raakoja vai käsiteltyjä eläinperäisiä sivutuotteita ja mille eläimille lopputuote on tarkoitettu.

Taulukko 5 sisältää Ruokaviraston eri rehutoimialasektoreille suunnitellut ja toteutuneet tarkastukset. Toimintojen mukaan raportoidut tarkastukset menevät osittain päällekkäin. Esimerkiksi joidenkin rehujen valmistajien tarkastusten yhteydessä katsottiin myös hyväksynnän alainen rehun lisäaineiden maahantuonti.

Taulukko 5. Rehualan toimijat eri sektoreilla; suunnitellut ja suoritettut tarkastukset vuonna 2024.

Tarkastuskohde/toiminta	Toimijoiden määrä 1.1.2024	Tarkastukset suunnitelma	Tarkastukset toteuma	%
Rehujen (rehuaineet, rehuseokset, lisäaineet, esiseokset) valmistus	515	47	49	104
Varastointi päätoimintona	113	7	7	100
Tuotantoeläinten rehujen vähittäiskauppa (ELYjen suorittamat tarkastukset)	766	17	19	112
Tarkastuskohde/toimija				
Hyväksytyt rehun lisäaineiden maahantuoja ja/ tai välittäjät	38	14	13	93
Kuljetusvälineet (valtuutettujen tarkastajien ja laitostarkastajien suorittamat tarkastukset)	494* (714)	40**	35	88
Maitoalan laitokset	33	5	4	80
Turkiseläimille rehua valmistavat rehusekoittamot (turkisrehusekoittamot)	8	1	1	100
Käsittelylaitokset (luokan 2 ja 3 rehuaineita tuottavat laitokset)	19	13	11	85
Lemmikkieläinten rehua valmistavat hyväksytyt laitokset	35	6	9	150
Luomurehualan toimijat	41	41	40	100

* Irtorehuja kuljettavien kuljetusliikkeiden määrä, sulkeissa kuljetusliikkeiden kokonaismäärä.

** Irtorehujen kuljetusvälineisiin kohdistuvat suunnitellut tarkastukset.

Ruokavirasto suunnitteli tekevänsä 65 rehuhygieniasetuksen mukaista tarkastusta hyväksyntätarkastukset mukaan lukien vuoden 2024 aikana. Tarkastusmäärä asetettiin valvontasuunnitelmassa ja määrä suhteutettiin käytössä olleeseen henkilöresurssiin. Tarkastuksia kohdistettiin niihin rehualan toimijoihin, joilla on toimintona rehujen valmistus, varastointi tai maahantuonti/välitys. Tarkastuksia tehtiin yhteensä 66 eli toteumaprosentti

oli 102. Tarkastuksista ennalta ilmoittamatta tehtiin 29 %. Suurin osa tarkastuksista tehtiin paikan päällä ja vain kolme tarkastusta tehtiin etätarkastuksina. Laitostarkastuksista 14/66 eli 20 % kohdistui aikaisemmin tarkastamattomiin toimijoihin. Rehuhygieniasetuksen mukaisesti hyväksyttyjä toimijoita tarkastettiin 19 kpl.

Rehuseosten valmistajia tarkastettiin 16, joista kolme oli rahtisekoittajia ja yksi rehuosuuskunta. Rehuaineiden valmistajia tarkastettiin 29. Tarkastetuista rehuaineiden valmistajista neljä oli maitoalan laitoksia. Rehun lisäaineiden valmistajia tarkastettiin neljä. Hyväksyttyjä rehujen markkinoille saattajia tarkastettiin 13. Toimijoita, jotka ovat ensisijaisesti varastointiliikkeitä, tarkastettiin seitsemän, kaikki varastoivat pääosin irtorehuja. Kuljetusliikkeitä tarkastettiin kaksi. Tarkastuskohteiksi valikoiduista yhdellä ei ollut enää rehualan toimintaa, joten rehurekisteröinti poistettiin eikä tarkastusta tehty. Valvontasuunnitelman ulkopuolelta tuli tarkastettavaksi kaksi toimijaa. Toinen tarkastettiin erityistilanteen johdosta. Tarkastusten toteumissa (taulukko 5) on siten eroa verrattuna suunniteltuun, vaikka toteumaprosentti tarkastuksissa oli yli 100 %.

Toimintavuonna tehtiin yksi rehuhygieniasetuksen mukaisen hyväksynnän siirtopäätös. Siirtopäätös liittyi yritysmuutokseen. Uusia TSE-asetuksen mukaisia hyväksyntöjä ei elintarviketuotantoeläinten rehujen valmistukseen haettu, mutta yksi rehutehdas poistettiin hyväksyttyjen kalajauhon käyttäjien listalta. Ajantasaiset TSE- laitostilat julkaistaan nettisivuilla. Valvontavuoden aikana tarkastettiin kaksi kalajauhoa käyttävää rehutehdasta ja kolme rahtisekoittajaa. Elintarviketuotantoeläinten lääkerohuja valmisti toimintavuonna enää yksi tehdas. Uusia lääkerohujen valmistajia tai jälleenmyyjiä ei hyväksytty. Lääkerohujen valmistusmäärät pysyivät melko samana verrattuna edelliseen vuoteen.

Ruokavirasto kiinnitti rehutehtaiden tarkastuksissa erityisesti huomiota HACCP-järjestelmiin sekä laadunvarmistusnäytteenottoon salmonellan ja haitallisten aineiden toteamiseksi. Laitostarkastusten yhteydessä tarkastettiin myös kokkidiostaattijäämien hallintaa, muuntogeenisten ja tavanomaisten rehujen erillään pitoa ja TSE-asetuksen edellyttämää kalajauhon/muiden käsiteltyä eläinvalkuaisista sisältävien rehujen erillään pitämistä märehtijän/muiden elintarviketuotantoeläinten rehuista, mille ko. eläinvalkuainen ei ole sallittu.

Ruokavirasto valvoo eläimistä saatavia, rehuksi käytettäviä sivutuotteita luokan 2 ja 3 käsittelylaitosten, lemmikkieläinten ruokia valmistavien laitosten ja turkiseläimille rehua valmistavien laitosten (teurastamojen yhteydessä olevat keräyskeskukset, turkisrehusekoittamot) osalta. Luokan 2 ja 3 käsittelylaitoksilta sekä lemmikkieläinten ruokia valmistavilta laitoksilta edellytetään hyväksyntää, keräyskeskuksilta ja turkisrehusekoittamoilta rekisteröintiä. Varastot ja kuljettajat rekisteröidään lähtökohtaisesti ainoastaan rehualan toimijoiksi, vaikka ne varastoisivatkin myös sivutuotteista johdettuja tuotteita, kuten kalajauhoa. Ruokavirasto valvoo myös niitä, mutta valvontamäärät sisältyvät muiden varastojen ja kuljetusliikkeiden määrään.

Ruokaviraston tarkastuseläinlääkärit valvovat sivutuotteiden rehuksi toimittamista teurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa elintarvike- ja sivutuotealan laitoksissa.

Valvonta tehdään Oiva-ohjeistuksen mukaisesti osana muuta elintarvikehuoneistojen sivutuotevalvontaa.

Rehujen valvontasuunnitelman mukaiset sivutuotealan laitosten tarkastukset toteutuivat pääosin suunnitellusti. Tarkastuksia tehtiin yhteensä 19, ja niillä tarkastettiin 23 eri laitoksen asioita. Tarkastuksista ennalta ilmoittamatta tehtiin 32 %, mikä vastaa suunniteltua. Suurin osa tarkastuksista tehtiin paikan päällä ja vain yksi tarkastus tehtiin kokonaan etätarkastuksena. Käsittelylaitosten tarkastusten toteuma jäi suunnitellun alle, koska yksi käsittelylaitos oli lopettanut toimintansa, toisessa ei ollut toimintaa koko vuoden aikana ja kolmannen tarkastus jouduttiin perumaan vuoden aikana vähentyneiden resurssien vuoksi. Uusia laitoksia hyväksyttiin valvontavuoden aikana yhteensä kolme, joista kaikki olivat lemmikkieläinten ruokia valmistavia laitoksia. Turkisrehuala pienenee edelleen; aktiivisesti toimivia turkisrehuyrityksiä (täysrehun valmistajat ja turkisruhojen käsittelylaitokset) on enää viisi. Tarkemmat tiedot eläimistä saatavien sivutuotteiden valvonnasta löytyvät sivutuotesektorin valvontaraportista.

Vientitarkastuksia elintarviketuotantoeläimille valmistavissa laitoksissa tehtiin vain, jos vientiä oli ollut. Ruokavirasto tarkasti yhden Euraasian vientivalvontajärjestelmään kuuluvista rehulaitoksista vientivaatimusten osalta.

Luomurehutoimijoista kaikille valvontaan kuuluville tehtiin vuosittainen tarkastus suunnitelman mukaisesti. Kaksi toimijaa erosi luomurehuvalvonnasta valvontavuoden aikana. Lisäksi tehtiin yksi alkutarkastus uudelle luomurehutoimijalle. Suunnitelmassa olleista neljästä (10 % toimijoiden määrästä) ennalta ilmoittamattomasta ylimääräisestä luomurehutarkastuksesta saatiin resurssivajeen vuoksi tehtyä vain kaksi.

Irtorehun kuljetusvälineiden tarkastuksia tehtiin kolmentoista eri toimijan tehtaalla. Tarkastukset tehtiin pistokokeina ja suunnattiin mahdollisimman tasapuolisesti eri kuljetusliikkeiden kalustoon. Eri kuljetusliikeitä osui valvontaan 29 kpl. Toteutuneiden tarkastusten määrä ja näytteenotto kuljetuskalustosta jäivät hieman alle tavoitteen ja edellisvuoden toteuman. Vuonna 2024 tarkastettiin 35 kuljetusvälinettä ja vuonna 2023 tarkastettiin 36 kuljetusvälinettä.

Suurimman osan valvontavuodesta oli yhden valtuutetun tarkastajan resurssivaje kuljetustarkastuksissa. Kuljetusvälineiden tarkastuksiin perehdytettiin syksyllä yksi uusi valtuutettu tarkastaja.

Tuotantoeläinten rehuja myyvien vähittäiskauppojen rehuhygieniasetuksen (EY/183/2005) mukaiset tarkastukset tehdään ELY-keskusten toimesta Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Tarkastuksen tarkoituksena on selvittää, noudattavatko toimijat rehuhygieniasetuksen vaatimuksia, minkä lisäksi tarkastuksilla tarkastetaan rehujen pakkausmerkintöjä. Tarkastuksen kohteeksi voidaan valita kauppaketjuihin kuuluvia myymälöitä, yksityisiä myymälöitä ja meijereiden yhteydessä toimivia myymälöitä. Tarkastukset tehdään pääasiassa ennalta ilmoittamatta. ELY-keskusten tarkastajat tarkastivat valvontavuoden aikana 19 tuotantoeläinten rehuja myyvää vähittäiskauppaa.

3.2.2 Säännöstenmukaisuus

Ruokavirasto luokittelee rehualan toimijoiden tarkastuksissa todetut puutteet ja niiden perusteella rehualan toimijoilta edellytetyt toimenpiteet kolmeen luokkaan siten, että 1. luokan puutteet ovat vakavimpia ja 3. luokan puutteet lievimpiä. Lisäksi rehualan toimijalle voidaan antaa toiminnan parantamiseksi toimintaan liittyviä kehitysehdotuksia, joiden osalta lainsäädännössä ei esitetä täsmällisiä vaatimuksia. Kehitysehdotukset eivät ole toimijaa sitovia. Puutteen vakavuusluokan lisäksi edellytetyt toimenpiteet on jaettu 10:een eri kategoriaan riippuen siitä, mihin edellytetty toimenpide liittyy. Luokkia ovat esim. raaka-aineisiin liittyvät, tietojen kirjaamiseen tai HACCP- järjestelmään liittyvät puutteet.

Rehuhygieniasetuksen mukaisissa tarkastuksissa toimijoilta edellytettiin taulukoiden 6 a ja 6 b mukaisesti yhteensä 168 toimenpidettä ja annettiin 57 kehitysehdotusta. Edellytettyjen toimenpiteiden lukumäärä suhteutettuna tarkastuskäynteihin oli samalla tasolla verrattuna edelliseen vuoteen. Kehitysehdotuksia annettiin hieman enemmän. Toimintavuoden aikana havaittiin ja annettiin luokan 1 eli vakavimpia puutteita kolmessa rehuhygieniasetuksen mukaisessa tarkastuksessa. Yksi luokan 1 puute liittyi erittäin epähygienisiin rehunvalmistus- ja käsittelylaitteisiin. Tapauksessa annettiin laitteiston välitön siivoamis- ja desinfiointimääräys. Toimija lopetti rehualan toiminnan toimintavuoden aikana. Kaksi muuta ykkösluokan puutetta liittyi epähygieniseen rehun valmistustapaan turvallisuuden kannalta (lattialta pesemällä ja imuroimalla) sekä rehukelvottoman jakeen toimittamiseen (pilaantuneet, multaiset juurekset). Toinen toimijoista lopetti rehualan toiminnan kuulemisen aikana. Toinen luokan 1 puutteen saanut toimija on raportoinut korjaavat toimenpiteet Ruokavirastoon.

Luokan 1 puutteiden lisäksi havaittiin luokan 2 puutteita, jotka kohdistuivat HACCP- järjestelmään, laadunvarmistukseen sekä tietojen kirjaamiseen. Luokan 2 puutteita todettiin 34 kappaletta, mikä oli yksi vähemmän kuin vuonna 2023. Tänäkin valvontavuonna eniten todettiin lieviä eli luokan 3 puutteita (131 kpl). Näitä luokan 3 puutteita annettiin lukumäärällisesti eniten laadunvarmistukseen, tukijärjestelmiin sekä pakkausmerkintöihin liittyen. Yhdeksällä tarkastuksella ei havaittu puutteita eikä siten edellytetty toimenpiteitäkään.

Ruokaviraston valvonnassa toteamat säännösten vastaisuudet liittyivät lukumäärällisesti eniten tukijärjestelmiin (kuten kunnossapito, kalibrointi, tuhoeläintorjunta, puhtaanapito sekä laadunvarmistukseen (näytteenotto, vastanäytteet ja niiden sinetöinti, ohjeistus). Yhteensä näiden puutteiden osuus oli puolet todetuista puutteista (80 kpl). Tarkastuksilla todettiin puutteita myös liittyen HACCP- järjestelmiin, pakkausmerkintöihin (ml. nettisivuilla esitettyihin kiellettyihin väittämiin kuten sairauksien hoito) sekä tietojen kirjaamiseen. Tähän puuteryhmään liittyviä puutteita todettiin enemmän verrattuna viime vuosiin.

Taulukko 6 a. Todetut puutteet (kpl), joiden perusteella on edellytetty korjaavia toimenpiteitä. ¹⁾

	Luokka 1	Luokka 2	Luokka 3	Yhteensä
Raaka-aineet	-	-	1	1
Tilat ja laitteet	-	-	8	8
Tukijärjestelmät	3	5	33	41
Henkilöstö	-	-	1	1
Laadunvarmistus	-	10	29	39
Tietojen kirjaaminen	-	5	15	20
Valitukset ja takaisin veto	-	2	11	13
HACCP	-	8	13	21
Pakkausmerkinnät	-	3	18	21
Rekisteröitymättömät toimijat	-	1	2	3
	3	34	131	168

1) Ei sisällä sivutuoteasetuksen mukaisissa tarkastuksissa tai vähittäiskauppojen tarkastuksissa todettuja puutteita. Sisältää hyväksyntätarkastuksissa todetut puutteet.

Taulukko 6 b. Havainnot (kpl), joiden perusteella on annettu kehitysehdotuksia

Puuteryhmä	Kirjattu määrä
Raaka-aineet	3
Tilat ja laitteet	3
Tukijärjestelmät	13
Henkilöstö	18
Laadunvarmistus	3
Kirjanpito	5
Valitukset ja takaisin veto	4
HACCP	3
Pakkausmerkinnät	5
Rekisteröidyt toimijat	-
Summa	57

Ruokavirasto asetti edellytetyille toimenpiteille päätöksellä määräajan, johon mennessä asia tulee saattaa kuntoon ja raportoida Ruokavirastoon.

Valvontakäyntien lisäksi valvontaa kohdennettiin kotimaisten toimijoiden nettisivujen markkinointimateriaalin ja rehujen merkintöjen valvontaan. Huomiota kiinnitettiin erityisesti markkinointiväittämiin. Valvontavuoden aikana kolmelle toimijalle huomautettiin merkinnöistä sähköpostitse ja neljälle toimijalle tehtiin päätös, jossa edellytettiin korjaavia toimenpiteitä. Viidelle toimijalle huomautettiin nettimarkkinoinnista laitostarkastuksen yhteydessä. Toimijat korjasivat nettisivujaan valvontatoimenpiteiden johdosta yhtä toimijaa lukuun ottamatta. Kolmen ulkomailla sijaitsevan toimijan osalta tehtiin AAC-ilmoitus (Administrative Assistance and Cooperation Network) toimijan sijaintimaan viranomaiselle. Kaikkien maiden viranomaisilta saatiin ilmoitus, että toimija otetaan valvontaan.

Rehujaoston tietoon tuli valvontavuoden aikana epäily vientitodistuksen väärentämisestä. Rehujasto teki epäilystä tutkintapyyntöä poliisille. Tämän lisäksi Ruokavirasto teki poliisille tutkintapyyntöä liittyen hevosten kotiteurastukseen. Tapauksessa epäillään muiden lainsäädännönvastaisuuksien (eläinsuojelu, elintarvike) lisäksi sitä, että kotiteurastuksen sivutuotteista on valmistettu lemmikkieläinten ruokaa hyväksymättömissä laitoksissa.

Sivutuoteasetuksen mukaan hyväksytyjen ja rekisteröityjen laitosten sekä yhden rekisteröidyn lemmikkirookavalmistajan valvontasuunnitelman mukaisilla tarkastuksilla ja yhdellä ylimääräisellä tarkastuksella todettiin yhteensä 50 puutetta, joista 15 oli luokan 2 puutteita ja 35 luokan 3 puutteita (Taulukko 6 c). Luokan 1 puutteita ei havaittu. Kaikkiin havaittuihin puutteisiin liittyen edellytettiin korjaavia toimenpiteitä.

Luokan 2 puutteet liittyvät vaatimustenvastaiseen tai heikkolaatuiseen rehuun, tuotantotilojen huonoon kuntoon, puutteelliseen kirjanpitoon (CCP, jäljitettävyyden, lääkeresepit), vaarojen arviointiin (merkittävä vaara jätetty huomioimatta) ja puuttuvaan tai puutteelliseen rehujen laadunvarmistukseen (näytteenotto). Luokan 3 puutteita todettiin eniten omavalvontasuunnitelmissa ja HACCP-järjestelmissä sekä pakkausmerkinnöissä.

Taulukko 6 c. Todetut puutteet (kpl), joiden perusteella on edellytetty korjaavia toimenpiteitä sivutuoterehulaitosten valvonnassa.

	Luokka 1	Luokka 2	Luokka 3	Yhteensä
HACCP	-	-	7	7
Henkilöstö	-	-	-	-
Laadunvarmistus	-	4	3	7
Pakkausmerkinnät	-	-	8	8
Raaka-aineet	-	-	3	3
Rekisteröitymättömät toimijat	-	-	2	2
Tietojen kirjaaminen	-	4	2	6
Tilat ja laitteet	-	4	-	4
Tukijärjestelmät	-	2	7	9
Valitukset ja takaisin veto	-	1	3	4
	0	15	35	50

Sivutuoterehulaitosten valvonnan yhteydessä annettiin 12 tarkastuskäynnillä yhteensä 18 kehitysehdotusta (taulukko 6 d).

Taulukko 6 d. Havainnot (kpl), joiden perusteella on annettu kehitysehdotuksia.

	Kirjattu määrä
HACCP	2
Henkilöstö	1
Laadunvarmistus	4
Pakkausmerkinnät	1
Raaka-aineet	1
Rekisteröitymättömät toimijat	-
Tietojen kirjaaminen	1
Tilat ja laitteet	-
Tukijärjestelmät	6
Valitukset ja takaisin veto	2
Summa	18

Yhdelle lemmikkiruuan valmistajalle määrättiin seuraamusmaksu merkittävistä jäljitettävyyteen ja rehujen merkintöihin liittyvistä puutteista, jotka havaittiin vuoden 2023 valvontakäynnillä. Toinen lemmikkieläinten ruokaan liittyvä seuraamusmaksu määrättiin lemmikkiruokien markkinoille saattajalle, joka oli vastuussa ko. lemmikkiruuan harhaanjohtavista merkinnöistä. Kolmas rehuvalvonnan seuraamusmaksu liittyi niin ikään merkintöihin ja erityisesti lainsäädännön vastaisiin markkinointiväittämiin.

Irtorehun kuljetusautojen tarkastuksissa (yht. 35 kpl) havaittiin puutteita eniten salmonellanäytteenotossa (taulukko 7). Lastaustilojen siisteydessä todettiin puutteita suhteessa tarkastusmäärään huomattavasti vähemmän kuin edellisenä vuotena. Lastaustilojen siisteyden todettiin olevan tyydyttävä yhdellä tarkastuksella, muilla tarkastuksilla lastaustilojen siisteys oli hyvällä tasolla. Auton lastitilojen siisteyden ei todettu olevan välttävä tai huono yhdelläkään tarkastuksella. Salmonellanäytteenotto puuttui tai näytteenotto oli puutteellista yhdeksässä autossa. Viranomaisnäytteet salmonellan toteamiseksi otettiin yhdestä kuljetusvälineestä; näytteissä ei todettu salmonellaa. Tarkastetuista kuljetusliikkeistä yksi ei ollut rekisteröitynyt rehualan toimijaksi.

Kuljetusvälineiden tarkastusten vaikuttavuutta on pyritty parantamaan laatimalla päätös sellaisiin tarkastuksiin liittyen, joilla havaittiin selkeitä puutteita. Mikäli ajoista tai puhdistuksista- ja desinfioinneista ei ollut kirjanpitoa tai salmonellanäytteenotto oli puutteellista, laadittiin päätös puutteiden korjaamiseksi edellytetyistä toimenpiteistä. Päätöksiä laadittiin valvontavuoden aikana seitsemän.

Taulukko 7. Kuljetusautojen tarkastuksissa havaitut puutteet v. 2024.

Puuteryhmä	Puutteita, kpl	Osuus tarkastetuista, %
Puhdistuskirjanpito	0 (ei kirjanpitoa)	0
Lastaustilojen siisteys	1 (tyyydyttävä, välttävä tai huono)	3
Ajokirjanpito	0 (ei kirjanpitoa)	0
Salmonellanäytteenotto	9 (ei näytteenottoa)	26
Rekisteröityminen	1	3

Tuotantoeläinten rehua myyvien vähittäiskauppojen tarkastuksissa (19 kpl) todettiin kaksi puutetta/laiminlyöntiä (1 kpl v. 2023). Puutteet olivat tuholaiistorjuntaohjelman puuttuminen ja epäsiistit varastotilat. Toimijalle, jolla puutteet todettiin, tehtiin päätös edellytetyistä toimenpiteistä. Kehitysehdotuksia annettiin yhteensä 10 (28 kpl v. 2023): kuusi rikkoutuneiden ja muiden viallisten tuotteiden käsittelystä, kaksi puutteellisista tuholaiistorjuntaohjelman kirjauksista, yksi tilojen siisteydestä (siivouskehoitus) ja yksi avoimista varaston ovista. Kaikki tarkastetut asiat olivat kunnossa 11 myymälässä.

3.2.3 Korjaavat toimenpiteet

Laitosvalvonnassa todetut puutteet ja edellytetyt toimenpiteet on kirjattu tarkastuskertomuksiin ja valvontapäätöksiin. Luokkien 1, 2 ja 3 puutteiden korjaaville toimenpiteille on asetettu määräajat, joiden toteutumisen raportointia seurataan. Suurin osa toimijoista raportoi puutteet pääosin määräaikoihin mennessä, liittäen mukaan esimerkiksi valokuvia ja muita dokumentteja. Kaikki raportoinnit käydään läpi ja tarvittaessa pyydetään lisäselvityksiä tai lisäkorjauksia asiaan liittyen. Mikäli toimenpiteitä ei raportoida ajallaan, asiasta muistutetaan ja mikäli raportointia ei tehdä tai se on puutteellinen Ruokavirasto voi keskeyttää toimijan rehurekisteröinnin siihen asti, kunnes puutteet on korjattu.

Valvontavuonna lähetettiin aiempaa enemmän useita muistutuksia toimijoille puutteiden korjaamisen raportoinnista. Useita muistutuksia lähetettiin kymmenelle eri toimijalle. Muistutukset lähetettiin sähköpostitse. Muistutusten lisäksi lähetettiin kaksi virallista, valvontarekisteriin kirjattavaa kehotusta raportoida puuttuvat korjaavien toimenpiteiden raportoinnit Ruokavirastoon. Toinen toimija raportoi toimenpiteet kehotuksen määräajassa.

Kahta toimijaa kuultiin rehurekisteröinnin keskeyttämisestä tarkastuskäynnillä todettujen puutteiden vuoksi, koska toimijat eivät olleet raportoineet puutteiden korjaamista Ruokavirastoon annettuun määräaikaan mennessä. Toimijoita oli muistutettu edellytetyistä toimenpiteistä määräajan umpeutumisen jälkeen. Kuulemisen aikana molemmat toimijat raportoivat tekemänsä korjaavat toimenpiteet eikä rekisteröintiä keskeytetty.

Korjaavat toimenpiteet tarkastetaan viimeistään seuraavan tarkastuskäynnin yhteydessä, jos ne ovat luonteeltaan lieviä tai niitä on vain yksittäisiä. Tällöin päätökseen kirjataan, että asia tarkastetaan seuraavalla kerralla. Resurssisyydestä ei ole enää mahdollista tehdä tarkastuksia,

joissa katsottaisiin pelkästään korjaavien toimenpiteiden toteuttamista, kuin poikkeustilanteessa.

Valvontavuoden aikana panostettiin aiempaa enemmän rehuja valmistavien, tuovien tai vievien toimijoiden vuosi-ilmoitusvelvollisuuden toteutumisen seurantaan. Vuosi-ilmoituspyyntö lähetettiin 829 toimijalle ja määräaikaan mennessä ilmoituksen antoi 417 toimijaa. Useita toimijoita muistutettiin sekä sähköpostitse että puhelimitse vuosi-ilmoituksen tekemisestä. Niille toimijoille (yhteensä 25 kpl), jotka eivät muistutuksista huolimatta toimittaneet vuosi-ilmoitustaan, lähetettiin kuuleminen rehualan toimijan rekisteröinnin keskeyttämisestä. Näistä kuulemisista 20 johti toimijan rekisteröinnin ja/tai hyväksynnän peruuttamiseen yhden tai useamman toiminnon osalta. Loput 5 toimijaa toimittivat vuosi-ilmoituksen kuulemisen aikana, eikä rekisteröinnin keskeytyspääöstä tehty.

3.3 Tuotevalvonta (kotimainen valmistus, tuonti, vähittäismyynti)

3.3.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen

Ruokaviraston valtuuttamat tarkastajat ja ELY-keskusten tarkastajat ottivat näytteitä rehujen tuotevalvonnassa. Tarkastaja valitsi rehuerän näytteenoton kohteeksi Ruokaviraston antaman vuosittaisen näytteenottosuunnitelman ja -ohjeistuksen mukaisesti satunnaisesti tai kohdennetusti. Sekä viranomaisnäytteenoton ohjeistuksessa että analyysien määrittelyssä huomioitiin riskiperusteisuus ja erityyppisiin rehuihin liittyvät riskitekijät, kuten tiettyjen haitallisten ja kiellettyjen aineiden mahdollinen siirtyminen eläimistä saataviin elintarvikkeisiin tai eläinlajien mahdolliset herkkyydet eri aineille. Vuosisuunnitelman lisäksi tuotevalvontaa ohjasi valvontakohteen valvontahistoria: laitosvalvonnan havainnot ja tuotevalvonnan tulokset, valvontahistoriassa havaitut mahdolliset poikkeamat, epäilyt ja reklamaatiot sekä RASFF-järjestelmästä saadut tiedot rehuihin liittyvistä vaaroista. Viranomaisnäytteiden analyysien määrittelyssä pääpaino oli rehujen haitallisissa ja kielletyissä aineissa. Viranomaisanalyysien varmennettiin lisäksi eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä eläintuotannon kannalta rehujen keskeisten ravintoaineiden pitoisuustasoja.

Kotimaisen valmistuksen valvonnan näytteenotto toteutui suunnitellusti. Ruokavirasto laatii vuosittaiset kotimaista rehujen valmistusta koskevat näytteenottosuunnitelmat, jotka perustuvat toimijakohtaiseen riskiluokitukseen. Riskiluokituksen painopisteet ovat eri rehutyyppejen / rehujen valmistus: rehuaineet, kivennäisrehuaineet, täysrehut, täydennysrehut, rehun lisäaineet sekä muut hyväksyntää vaativat, kuten kookidiostaattirehut, lääkerehut ja esiseokset. Lisäksi valvontakohteessa huomioidaan erityisen riskialttiiden rehujen sekä tavanomaisen / muuntogeenisen rehun, kalajauhon tai muiden eläimistä saatavien sivutuotteiden valmistus ja/tai käyttö sekä valmistettujen rehujen tuotantomäärät ja eri rehujen (tuotteiden) määrät. Valvontavuoden aikana näytteenoton määrää ja kohdentamista voidaan tarpeen mukaan muuttaa. Rehunäytteiden

lisäksi valvontakohteesta voidaan tarvittaessa ottaa tuotantoympäristönäytteitä. Näytteenottoon liittyvät tarkastukset tehdään ennalta ilmoittamatta.

Ruokavirasto teki toimintavuonna kotimaisten elintarviketuotantoeläinten rehujen **valmistuksen** valvonnan näytteenottoa tehostettuna kahdessa valvontakohteessa. Näytteenoton tehostuksen tarpeet liittyivät kohteissa kemiallisten haitallisten aineiden ja hygieniaan liittyvien omavalvontatoimien seurantaan. Lisäksi näytteenotto oli tehostettuna yhdessä lemmikkieläinten rehuja valmistavassa valvontakohteessa.

Suomeen 3. maista tuoduista (= rehun alkuperä 3. maa) erityisen riskialttiista kasviperäisistä rehuaine-eristä otettiin viranomaisnäytteet salmonellatutkimuksia varten rehuerän saapuessa Suomeen. Näiden tuontierien määrä ja koko oli aiempia vuosia pienempi eli tutkittujen erien ja edelleen salmonellavalvontaa varten otettujen näytteiden lukumäärä oli pienempi kuin aikaisempina vuosina. Ruokavirasto tutki myös kaikki elintarviketuotantoeläinten rehuihin tarkoitetut sekä sisämarkkinoilta että 3.maista tulleet kalajauhoerät mikroskopoimalla kiellettyjen eläinproteiinien varalta.

Sisämarkkinoilta tulleita, salmonellan suhteen riskialttiita kasviperäisiä rehuaineita rehualan toimijat tutkivat itse omavalvontasuunnitelmiansa mukaisesti.

Rehujen 3. maatuontia valvottiin paitsi näytteenotoin myös asiakirjatarkastuksin. Tiettyjen rehun lisäaineiden ja esiseosten tuonti 3. maalaitoksista on mahdollista, kun tuoja on taannut EU-lainsäädännön noudattamisen ko. laitoksilla/ilmoittanut tiedot Ruokavirastoon. Valmiisiin rehuseoksiin valvontaa kohdistettiin pistokoeluateisesti tarkastamalla rehujen koostumusta ja käyttötarkoitusta.

EU:n tehostetussa tuontivalvonnassa olevia rehueriä valvottiin lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tehovalvontasäädöksen (EU 2029/1793) piiriin kuuluvia maapähkinäeriä tuotiin Suomeen yhteensä 25 kpl (USA 24 ja Intia 1). Neljästä USA:sta tulleesta erästä otettiin näytteet aflatoksiinimäärityksiä varten. Säädöksessä vahvistettu näytteenottotiheys toteutui hieman alakattiin: asetuksen mukaan USA:sta tulleista eristä tuli tutkia 20 % ja Intiasta tulleista eristä 50 %. Toteuma USA:n osalta 17 % ja Intian osalta 0 %. Kun erämäärä on pieni ja tuonin täsmällinen ennakointi mahdotonta, näytteenottofrekvenssi toteutuu käytännössä harvoin täsmälleen asetuksen mukaisella frekvenssillä.

Markkinavalvonnassa näytteenotto toteutui suunnitellusti. Näytteenottoa kohdistettiin erityisesti niihin rehuihin, joihin ei kohdistu muuta näytteenottoa eli sisämarkkinoilta tuotaviin lemmikkieläinten rehuihin, luonnonlintujen rehuihin ja elintarviketuotantoeläinten valmiisiin rehuseoksiin. Lisäksi kiinalaisten puruluiden takaisinvetotapaukseen liittyen puruluista tehtiin täydentäviä viranomaisanalyysijä toimijan omavalvonta-analyysien lisäksi. Markkinavalvonnan näytteenoton yhteydessä valvottiin myös rehujen pakkausmerkintöjä, kaupanpitoa ja mainontaa.

Etämyyntiä valvottiin paitsi kotimaisen laitosp- ja tuotevalvonnan yhteydessä myös etätarkastuksin, joita kohdistettiin hevosten ja lemmikkieläinten rehuja myyviin

nettikauppoihin. Valvonnassa puututtiin erityisesti kiellettyihin, sairauksien hoitoon viittaaviin markkinointiväittämiin.

Valmistuksen valvonnassa elintarviketuotantoeläimille tarkoitetuista rehuista otettiin suunnitelman mukaisesti 410 näytettä (suunniteltu 375 n) 80 valvontakohteesta (suunniteltu 89 vk). Muutamien valvontakohteiden osalla toiminta oli keskeytyksessä tai se oli kokonaan loppunut valvontavuoden aikana.

Valmistuksen valvonnassa eläimistä saatavia sivutuotteita rehukäyttöön käsitteleviltä toimijoilta otettiin yhteensä 83 näytettä (suunniteltu 97 n) 29 valvontakohteesta (suunniteltu 42 vk). Usean valvontakohteen osalla toiminta oli keskeytyksessä valvontavuoden aikana tai se oli kokonaan loppunut. Toiminnan keskeytyksiä / lopetuksia oli erityisesti rehujakeita turkiseläimille valmistaneissa valvontakohteissa. Otetuista näytteistä 70 oli lemmikkieläimille tarkoitettuja raakapakasteita, kuivattuja sivutuotteita, lämpökäsiteltyjä täys- ja täydennysrehuja tai niiden valmistuksessa käytettyjä raaka-aineita. Muut 13 näytettä olivat käsiteltyjä eläinvalkuaisia, käsiteltyjä sivutuotteita turkiseläimille ja turkiseläinten rehuseoksia.

Rehujen muuntogeenisyyden (gm) valvonnassa otettiin valvontasuunnitelma täyttäen yhteensä 15 näytettä. Näytteenoton pääpaino oli kotimaassa valmistetuissa rehuseoksissa ja rehuaineissa. Lisäksi rehujen muuntogeenisyyttä valvottiin ulkomaisesta rehuseoksesta. Valvonnassa painotettiin rehuseoksia, joissa oli käytetty rehuaineita, joilla on olemassa muuntogeenisiä muotoja. Tällaisia rehuaineita ovat riisi, rapsi, soija, maissi, pellava ja sokerijuurikas. Lisäksi valvonnassa rehujen muuntogeenisyyttä varmennettiin tarkastamalla muuntogeenisten rehujen erillään pitoa toimijoiden omavalvonnassa. Näytteenottoa kohdennettiin erityisesti sellaisiin rehutehtaisiin, joissa valmistetaan sekä tavanomaisia että muuntogeenisiä rehuja tai lisäksi luomurehuja. Rehunäytteistä kotimaisen valmistuksen valvonnan yhteydessä otettiin 14 näytettä 13 eri rehun valmistajalta sekä markkina- ja valvonnassa puolestaan 1 näyte 1 eri markkinoille saattajalta.

Luomurehuista tai luomuun soveltuvista rehuista otettiin viranomaisnäytteitä yhteensä 32 eri rehuerästä. Luomurehuja valvotaan osana kaikkien valvontalinjojen tuotevalvontaa ja luomurehujen luomusäädösten valvonnassa keskitytään torjunta-aineiden jäämien ja rehujen muuntogeenisyyden valvontaan. Muuntogeenisyyden valvontaan tuotevalvonnassa otetuista näytteistä kolme kohdistui luomurehuun. Torjunta-aineiden jäämien valvontaan otetuista näytteistä neljä kohdistui luomurehuun. Tuotevalvonnassa luomurehuista analysoitiin myös ravitsemuksellista koostumusta, hygieniaa ja kielletyn eläinperäisen ainekset esiintymistä sekä muita rehujen haitallisia ja kiellettyjä aineita, kuten mykotoksiineja, haitallisia typpiyhdisteitä sekä dioksiini-, PCB- ja PFAS-yhdisteitä.

Rehujen viranomaisvalvonnan näytteenottomäärät valvontalinjoittain toteutuivat pääosin suunnitelmien mukaisesti ja näytteenoton keskimääräinen toteutuma oli 104 % (taulukko 8). Kokonaisnäytemäärä (973 näytettä) oli huomattavasti pienempi kuin edellisenä vuonna (1806 näytettä). Kokonaisnäytemäärää pienensi erityisen riskialttiiden kasviperäisten rehujen maahantuonnin väheneminen entisestään, minkä seurauksena viranomaisnäytteenoton

tarve oli maahantuonnissa merkittävästi pienempi kuin edellisenä vuotena. Vuosittaiset maahantuonnin näytemäärät ovat suoraan suhteessa kunakin vuonna toteutuneeseen rehualan toimijoiden kasviperäisten rehuaineiden maahantuonnin kokonaisvolyyymiin.

Kaikkien valvontalinjojen toteutuneet näytemäärät vuonna 2024 on esitetty taulukossa 8 siten, että näytteenottoajankohta eli näytteenoton tapahtumapäivä on ollut aikavälillä 1.1.-31.12.24

Taulukko 8. Rehujen viranomaisvalvonnan näytteet valvontalinjoittain, suunniteltu vs. toteutunut (näytteenoton tapahtumapäivä aikavälillä 1.1.-31.12.2024).

Valvontalinja	Suunniteltu näytemäärä	Toteutunut näytemäärä	Näytteenoton toteutuma (%)
Maahantuonti	206 ¹⁾	206	100
Sisämarkkinakauppa	20 ¹⁾	20	100
Markkinavalvonta	80	88	110
Kotimainen valmistus - Rehunäytteet	472 ²⁾	497	105
Alkutuotannon valvonta - Rehunäytteet ³⁾ - Rehu- ja rehuympäristönäytteet ⁴⁾	148 (15)	148 15	100
Viranomaisnäytteet yhteensä	941	974	104

- 1) Suunniteltujen analyysien yhteismäärä tuonnissa määräytyy rehualan toimijoiden toteutuneiden tuontierien ja niistä otettavien näytteiden lukumäärän mukaisesti. Suunniteltu = toteutunut.
- 2) Sisältää rehujen valmistajilta otetut rehunäytteet elintarviketuotantoeläimille, turkiseläimille ja lemmikkieläimille tarkoitettuista rehuista.
- 3) Käsitellyn eläinvalkuaisen rehukäytön valvonnan toteutuneeseen näytemäärään vaikuttavat eläintiloilla kulloinkin käytössä olevat rehut pois lukien karkea- eikä kivennäisrehut. Taulukon näytemäärä sisältää seleeniseurannan näytteitä 50 kpl.
- 4) Rehu- ja rehuympäristönäytteet eläinten salmonellatartuntatiloilta eläinten tartunnan lähteen rajaamiseksi (3 tilan rehuista yhteensä 15 rehunäytettä).

Rehujen viranomaisvalvonnassa otetuista 974 näytteestä tehtiin yhteensä 11985 analyysia, mikä oli 105 % suunnitellusta (11395 a). Rehujen haitallisten ja kiellettyjen aineiden analyysien toteutuma oli keskimäärin 106 % suunnitellusta, ja näiden analyysien osuus kaikista viranomaisanalyyseista oli 85 % (10237 a). Rehujen haitallisten ja kiellettyjen aineiden analyyseista kemiallisten analyysien osuus oli 83,7 % (8563 analyysia), mikroskooppisten analyysien osuus 3,3 % (342 analyysia), salmonella-analyysien osuus 10,0 % (1026 analyysia) ja muiden mikrobiologisten analyysien osuus 3,0 % (306 analyysia) (Taulukko 9).

Ruokavirasto analysoi salmonellaa maahantuotujen erityisen riskialttiiden rehujen tuontieristä ja kotimaisessa valmistuksessa elintarviketuotantoeläimille tarkoitettuista rehuista. Lisäksi salmonellaa analysoitiin kotimaisen valmistuksessa ja markkinavalvonnassa lemmikkieläimille tarkoitettuista rehuista, erityisesti raakapakasteista ja puruluista.

Rehuaineiden salmonella-analyysien osuus kaikkien näytteiden salmonella-analyyseistä oli v. 2024 55 % (v. 2023 76 %, v. 2022 79 %, v. 2021 81 %) (Taulukko 9). Rehuaineiden salmonella-analyysien suhteellinen osuus kaikista rehujen salmonella-analyyseistä oli merkittävästi pienempi kuin aikaisempaan. Taustalla oli salmonellan suhteen erityisen riskialttiiden rehujen 3. maatuonnin merkittävä vähentyminen, millä oli välitön vaikutus tuonnin viranomaisvalvonnan näytteenottojen määrään.

Ruokavirastolla oli käytössä rehujen kemiallisten aineiden / ainesosien analysointia varten useita eri multimenetelmiä ja/tai menetelmien kokonaisuuksia, joilla voitiin samanaikaisesti tutkia sekä kemiallisia haitallisia/kiellettyjä aineita että ravitsemuksellisia ainesosia. Valvontavuonna haitallisten ja kiellettyjen aineiden analyysien (10237 a) lisäksi tehtiin yhteensä 1748 rehun ravitsemuksellisen koostumuksen ja rehun lisäaineiden pitoisuuksien analyysia rehujen pakkausmerkinnöissä annettujen vakuusarvojen tarkastamiseksi (Taulukko 9). Suurin osa kaikista ravitsemuksellisista analyyseistä tehtiin elintarviketuotantoeläimille tarkoitetuista rehuseoksista, rehuaineista sekä rehun lisäaineista ja esiseoksista (81 %) ja puolestaan lemmikkieläinten rehuseosten ja rehuaineiden osuus ko. analyyseistä oli viidesosa (19 %).

Taulukko 9. Rehujen haitallisten ja kiellettyjen aineiden, kokkidiostaattien ja lääkerehujen tehoaineiden sekä ravitsemuksellisten analyysien määrät v. 2024. Toteutuneet näytteet (%) on laskettu vertaamalla toteutunutta näytemäärää suunniteltuun näytemäärään. Näytteiden lukumäärä (n) on esitetty taulukossa suluissa.

Analyysi	Suunniteltu analyysien (n) lkm yhteensä	Toteutunut; rehuaineet	Toteutunut; rehuseokset	Toteutunut; rehun lisäaineet / esiseokset	Toteutunut analyysien (n) lukumäärä yhteensä	Toteutuneet näytteet (n) (%)
Salmonella ¹⁾	1026 (685)	563 ¹⁾ (314) ¹⁾	449 (357)	14 (14)	1026 (685)	100
Muut mikro-organismit ²⁾	350 (70)	241 (49)	65 (13)	-	306 (62)	89
Maaeläinperäisen aineksen toteaminen		70	111	-	181	
Kalajauhon toteaminen		36	69	-	105	
Em. yhteensä ³⁾	230 (150)	106 (67)	180 (109)	-	286 (176)	100
Kasviperäiset epäpuhtaudet, aitous ja tuholaiset ⁴⁾	70 (45)	48 (26)	8 (6)	-	56 (32)	100
Mykotoksiinit ⁵⁾	1080 (60)	286 (19)	954 (53)	18 (1)	1258 (73)	122
Kadmium		10	55	11	76	
Lyijy		10	55	12	77	

Analyysi	Suunniteltu analyysien (n) lkm yhteensä	Toteutunut; rehuaineet	Toteutunut; rehuseokset	Toteutunut; rehun lisäaineet / esiseokset	Toteutunut analyysien (n) lukumäärä yhteensä	Toteutuneet näytteet (n) (%)
Elohopea		7	49	12	68	
Arseeni + EO-As		11	56	12	79	
Kromi		10	55	13	78	
Nikkeli		10	55	13	78	
Raskasmetallit yhteensä	450 (75)	58 (10)	325 (56)	73 (13)	456 (79)	105
Melamiini, urea, biureetti ja syanuurihappo	20 (10)	8 (3)	26 (11)	-	34 (14)	140
GTH-merkkiaine jääminä ja vakuudellisena	5 (5)	5 (5)	-	-	5 (5)	100
Dioksiinit, dioksiinien kaltaiset PCB-yhdisteet ja muut kuin dioksiinien kaltaiset PCB-yhdisteet ⁶⁾	20 (5)	24 (6)	-	-	24 (6)	120
PFAS-yhdisteet ⁷⁾	70 (5)	84 (6)		-	84 (6)	120
Torjunta-aineet l. pestisidit ⁸⁾	3640 (15)	241 (1)	3399 (14)	-	3640 (15)	100
Kokkidiostaatit, lääkeaineet, kielletyt antibiootit ja muut yhdisteet jääminä ⁹⁾	2350 (45)	98 (2)	2198 (45)	294 (6)	2590 (53)	118
Kokkidiostaattien pitoisuudet rehun lisäaineina ja lääkerehujen tehoaineiden pitoisuudet	6 (6)	-	7 (7)	-	7 (7)	117
Muuntogeenisyyden analysointi ¹⁰⁾	255 (15)	33 (2)	222 (13)	-	255 (15)	100
Biogeeniset amiinit (BA) ¹¹⁾ ja BA-summa	50 (5)	-	120 (12)	-	120 (12)	240
Glykoalkaloidit (GA) ja GA-summa ¹²⁾	25 (5)	5 (1)	85 (17)	-	90 (18)	360
Haitallisten ja kiellettyjen aineiden analyysit yhteensä	9657	1800	8038	399	10237	106
Ravitsemukselliset analyysit yhteensä	1748	260	1415	73	1748	100
Valvonta-analyysit yhteensä	11395	2060	9453	472	11985	105

- 1) Suunniteltujen analyysien yhteismäärä määräytyy pääosin rehualan toimijoiden toteutuneiden tuonti- ja valmistuserien ja niistä otettavien näytteiden lukumäärän mukaisesti (suunniteltu = toteutunut). Rehuaineiden sarakkeeseen sisällytetty 1 salmonella-analyysi kuljetusvälineiden rehuympäristönäytteestä (yhteensä sarakkeessa 1026 näytettä).
- 2) Analyysien kohteena ovat pääosin eläinperäiset rehuaineet tuotantoeläimille ja lemmikkieläimille sekä lemmikkieläinten rehuseokset.
- 3) Kohteena ovat elintarviketuotantoeläinten rehuseokset (märehtijöiden ja ei-märehtijöiden rehut) ja ed. mainittujen rehujen valmistukseen käytettävät rehuaineet tiloilla ja kotimaisessa valmistuksessa sekä lisäksi tuonnissa kalajauho. Tiloilta otettujen näytteiden määrä oli yhteensä 98 näytettä v. 2024. Analyysit määräytyvät sen mukaan, mille eläimelle rehu on tarkoitettu. Samasta näytteestä voidaan tehdä maaeläimen aineksen ja/tai kalajauhon osoittaminen (toteutunut ≈ suunniteltu).
- 4) Suunnitelmassa näytteiden ja analyysien määrä on arvio. Analyysit määritellään näytteille sekä pistokoeluonteisesti että epäilyn perusteella. Samasta näytteistä voidaan tehdä yksi tai useampi analyysiryhmään kuuluva analyysi. Toteutuneiden analyysien yhteismäärä vaihtelee näytteittäin (toteutunut ≈ suunniteltu).
- 5) Tutkittavat mykotoksiinit ovat laajassa multimenetelmässä (18 yhdistettä) ovat aflatoksiini B1, aflatoksiini B2, aflatoksiini G1, aflatoksiini G2, fumonisiini B1, fumonisiini B2, okratoksiini A, 3-asetyyliideoksinivalenoli, 15-asetyyliideoksinivalenoli, deoksinivalenoli, deoksinivalenoli-3-glukosidi, nivalenoli, diasetoksiskirpenoli, neosolanioli, fusarenoni-X, HT-2-toksiini, T-2-toksiini ja zearalenoni . Tutkittavat mykotoksiinit erillismenetelmässä (4 yhdistettä) ovat aflatoksiini B1, aflatoksiini B2, aflatoksiini G1 ja aflatoksiini G2. Näytteiden analysoimiseen käytetään pääasiassa laajaa multimenetelmää.
- 6) Dioksiini- ja furaaniyhdisteiden summa (17 yhdistettä) 12 %:n kosteuteen suhteutettuna WHO (2005) - PCDD/F TEQ mukaisesti sisältäen määritysrajan. Dioksiinien kaltaisten PCB-yhdisteiden summa (12 yhdistettä) 12 %:n kosteuteen suhteutettuna WHO (2005) – dPCBt TEQ mukaisesti sisältäen määritysrajan. Muut kuin dioksiinien kaltaisten PCB-yhdisteiden summa (6 yhdistettä) 12 %:n kosteuteen suhteutettuna - Indicator-PCBs (ICES-6) mukaisesti sisältäen määritysrajan.
- 7) PFAS I. perfluoroalkyyliyhdisteet (13 PFAS-yhdistettä): a) perfluoro-alkyylikarboksylaattit: PFHxA, PFHpA, PFOA, PFNA, PFDA, PFUnA, PFDoA, PFTra ja PTeA ja b) perfluoro-alkyyliulfonaattit: PFHxS, PFHpS, PFOS ja PFDS sekä neljän PFAS-yhdisteen summa (4PFAS): PFOS, PFOA, PFNA ja PFHxS summa.
- 8) Torjunta-aineiden I. pestisidien analyysivalikoima on laaja ja näytteiden analysoinnissa käytetään useita multimenetelmiä sekä yksittäisiä menetelmiä. Kaikkia yhdisteitä ei aina ole mahdollista tutkia näytteiden kaikista rehumatriiseista. Näytteestä analysoidaan rehumatriisikohtaisesti keskimäärin n. 220 - 240 yhdistettä. (toteutunut ≈ suunniteltu).
- 9) Multimenetelmä seuraavien yhdisteiden jäämille (yhteensä 49 yhdistettä): a) Kokkidiostaatit: amprolium, dekokinaatti, diklatsuriili, halofuginoni, lasalosidi, , monensiini, narasiini, nikarbatsiini, robenidiinihydrokloridi, salinomysiini, semduramisiini, (11 yhdistettä) b) lääkeaineiden tehoaineet: ampisilliini, danofloksasiini, difloksasiini, doksisykliini, emamektiinibentsoaatti, enrofloksasiini, etopabaatti, febanteeli, fenbendatsoli, florfenikoli, flubendatsoli, flumektiini, furatsolidoni, nifursoli, klooritetrasykliini, klopidoili, kloramfenikoli, linkomysiini, mebendatsoli, norfloksasiini, oksitetrasykliini, oksoliinihappo, rodidatsoli, siprofloksasiini, sulfadiatsiini, sulfadimetoksiini, tetrasykliini, tiamuliini, tilmikosiini, toltrasuriili, trimetopriimi, tylosiini, tylvalosiini, valnemuliini (34 yhdistettä) ja c) kielletyt yhdisteet: basitrasiiini, dimetridatsoli, karbadoksi ja maduramisiiniammonium (4 yhdistettä). Kun näytteestä analysoidaan vakuudellisia pitoisuutena yksittäistä kokkidiostaattia tai lääkerehun lääkeainetta, niin samasta näytteestä määritetään samanaikaisesti ko. menetelmässä muiden yhdisteiden pitoisuudet jääminä.
- 10) Näytteille tehdään kasvilajikohtainen gm-tapahtumien seulonta, gm-tapahtumien identifiointi sekä määritetään todettujen gm-tapahtumien suhteellinen osuus. Menetelmässä tutkitaan sekä EU:ssa hyväksyttyjen että hyväksymättömien gm-tapahtumien esiintymistä. Lopullinen analyysien määrä per

näyte määräytyy rehun koostumuksen mukaan ja näytteestä analysoidaan rehumatriisikohtaisesti keskimäärin n. 15 tekijää. (toteutunut ≈ suunniteltu).

- 11) Biogeeniset amiinit I. BA-yhdisteet (9 yhdistettä ja BA-yhdisteiden summa): fenyylietyyliamiini, histamiini, kadaveriini, putreskiini, serotoniini, spermiidiini, spermiini, tryptamiini ja tyramiini ja biogeenisten amiinien summa.
- 12) Glykoalkaloidit I. GA-yhdisteet (4 yhdistettä ja GA-yhdisteiden summa): alfa-solaniini, alfa-kakoniini, solanidiini, gamma-kakoniini sekä GA-yhdisteiden summa (alfa-kakoniini ja alfa-solaniinin summa).

3.3.2 Säännöstenmukaisuus

Rehujen viranomaisanalyysissä todettujen säännöstenvastaisuuksien perusteella annettujen huomautusten ja toimenpidemääräysten prosentuaalinen osuus on kuvattu taulukossa 10. Poikkeamien esiintymistiheyden vaihteluun eri vuosina vaikuttavat valvontavuoden painotukset viranomaisnäytteenotossa, riskiperusteinen analyysien kohdentaminen eri rehuihin ja tiettyihin analyysihin ohjattujen näytteiden kokonaismäärä. Esimerkiksi, kun kokkidiostaattirehujen vakuudellisten analyysien vuosittain valvottavien näytteiden määrä on pieni (5–8 näytettä), niin silloin vakuudellisissa analyysissä todettu yksittäinen säädöstenvastaisuus johtaa suureen huomautettujen analyysien prosenttiosuuteen näytteistä.

Tuotevalvontalinjojen viranomaisnäytteenoton kohteena olleita rehueriä (kaikki valvontalinjat), joihin liittyi yksi tai useampi säädöstenvastaisuus ja seuraamus oli 94 (2023 90 kpl, v. 2022 90 kpl, v. 2021 107 kpl). Ne edustivat 12,1 % kaikista viranomaisnäytteenoton kohteena olleista 779 rehuerästä (v. 2023 11,3 % v. 2022 11,3 %, v. 2021 11,2 %).

Määrällisesti eniten huomautuksia annettiin liittyen pakkausmerkintöihin, pääravintoaineisiin, hivenaine- ja vitamiinitasoihin, hygieniaan (salmonella ja enterobakteerit) sekä tuhohyönteisiin ja kasviperäisiin epäpuhtauksiin. Suhteellisesti eniten poikkeamia todettiin merkkiaineiden vakuudellisissa pitoisuuksissa ja rehun lisäaineina käytettyjen kokkidiostaattien vakuudellisissa pitoisuustasoissa sekä liittyen tuhohyönteisiin ja kasviperäisiin epäpuhtauksiin ja vitamiinitasoihin. Muita säännöstenvastaisuuksia todettiin valvontavuonna rehunäytteissä keskimäärin saman verran kuin aikaisempina vuosina. (Taulukko 10).

Yleisesti rehujen pakkausmerkinnöissä huomautettiin liittyen pakollisesti merkittäviin tietoihin, kuten rehutyyppiin, ravitsemuksellisen koostumuksen ilmoittamiseen ja rehun lisäaineiden pakollisiin merkintöihin. Rehujen markkinavalvonnassa yleisimmät säännöstenvastaisuudet liittyivät ravintoainepoikkeamien lisäksi lemmikkieläinten rehujen pakkausmerkintöihin ja niissä erityisesti kielivaatimuksiin ja markkinointiväittämiin. Pakkausmerkintöjä tarkastetaan pääosin rehujen kotimaisen valmistuksen valvonnan ja markkinavalvonnan näytteistä. Pakkausmerkintöjä koskevia huomautuksia annettiin valvontavuonna 5,9 %:lle tarkastetuista rehueristä ja huomautusten keskimääräinen osuus oli keskimäärin saman verran kuin aikaisempina vuosina (Taulukko 10).

Taulukko 10. Rehujen viranomaisanalyysissä todettujen säännöstenvastaisuuksien seurauksesta analyysille annettujen huomautusten prosentuaalinen osuus ko. analyysiryhmän analyysistä. Pakkausmerkintähuomautusten osuus on esitetty suhteutettuna tarkastettuja rehueriä kohden.

Todettu säännöstenvastaisuus	2021 (%)	2022 (%)	2023 (%)	2024 (%)
Pääravintoaineet	5,0	4,4	5,1	5,4
Kivennäisaineet	2,5	0,7	0,3	0,9
Hivenaineet	2,1	2,1	0,1	3,4
Vitamiinit	12	9,3	13	11
Aminohappo-, sokeri-, hera- tai tärkkelysanalyysit	0,3	0,0	0,0	0,0
Muut analyysit mm. tiheys, suolapitoisuus, suolahappoon liukenematon tuhka, propyleeniglykoli	0,0	0,0	0,0	-
Salmonella	0,2	0,6	1,0	0,9
Muut mikro-organismit: enterobakteerit	8,5	9,9	1,9	3,6
Kielletty maaeläinperäinen aines tai kala	0,0	0,0	0,0	0,0
Kasviperäiset epäpuhtaudet, aitous ja tuhohyönteiset	7,8	3,7	22	16
Mykotoksiinit	0,2	0,0	0,2	0,3
Glykoalkaloidit			24	2,2
Biogeeniset amiinit			11	0,8
Raskasmetallit	0,2	0,0	0,0	0,0
Melamiini ja syanuurihappo	0,0	0,0	0,0	0,0
Dioksiinit ja dioksiinien kaltaiset PCB-yhdisteet sekä muut kuin dioksiinien kaltaiset PCB-yhdisteet	0,0	3,6	0,0	0,0
PFAS-yhdisteet		0,0	0,0	0,0
GTH-merkkiaine vakuudellinen ja jäämänä	0,0	0,0	0,0	20
Pestisidit	0,1	0,1	0,1	0,0
Kokkidiostaatit rehun lisäaineina	30	29	38	29
Lääkerehujen tehoaineiden pitoisuudet	-	-	-	-
Kokkidiostaatit, lääkerehujen tehoaineet, muut lääkkeiden tehoaineet ja kielletyt yhdisteet jääminä	0,0	0,1	0,0	0,0
Muuntogeenisyyden analysointi: todettu EU:ssa hyväksymätöntä organismia	0,0	0,0	0,0	0,0
Muuntogeenisyyden analysointi: todettu EU:ssa hyväksyttyä organismia	1,3	1,3	0,7	0,0
Pakkausmerkintäpuutteet ¹⁾	4,9	3,9	8,8	5,9

1) Pakkausmerkintäpuutteiden esiintymistiheys on tässä esitetty suhteutettuna viranomaisnäytteenoton kohteena olleiden rehuerien yhteismäärään valmistuksen valvonnassa ja markkinavalvonnassa. Valmistuksen valvonnassa ja markkinavalvonnassa oli yhteensä 555 rehuerää (valvontatapahtumaa) v. 2024.

Rehujen viranomaisanalyysissä todettujen säännöstenvastaisuuksien seurauksena annettujen huomautusten suhteelliset osuudet analyysiryhmittäin on kuvattuna edellisessä taulukossa 10. Taulukossa 11 on esitetty ne rehuerät, joissa todettiin vakava poikkeama ja joihin kohdistui kieltoja, määräyksiä ja muita valvonnan edellyttämiä toimenpiteitä.

Kielto annettiin tuonnin valvonnassa yhdelle rehuaine-erälle, kotimaisessa valmistuksen valvonnassa kahdelle käsitellyn eläinvalkuaisen (PAP, Processed Animal Protein) rehuerälle ja yhdelle lemmikkieläinten rehuerälle sekä markkinavalvonnassa kolmelle lemmikkieläinten rehuerälle ja yhdelle luonnonlintujen ruokintaan tarkoitettulle rehuerälle (yhteensä 8 rehuerälle) (taulukko 11).

Tapauskohtaisesti kielletyt erät tai toimijan omavalvonnassa salmonellaposiitiviksi todetut erät joko käsiteltiin, hävitettiin tai palautettiin sekä tarvittaessa erän käyttötarkoitusta rajattiin tai muutettiin (taulukko 11). Salmonella -saastuneet kasvipäriset rehuaine-erät käsiteltiin ja käsittely varmistettiin uusintanäytteenotolla. Salmonella -saastuneita rehueriä ei päätynyt elintarviketuotantoeläinten rehuketjuun.

Taulukko 11. Säädöstenvastaiset rehuerät vuonna 2024, joista todettu vakava poikkeama ja joille huomausten lisäksi annettu tapauskohtaisesti kieltoja, määräyksiä sekä muita valvonnan edellyttämiä toimenpiteitä. Lisäksi taulukossa on esitetty sisämarkkinoilta tuodut rehuaine-erät, joista toimija on omavalvonnassaan todennut salmonellaa. Kiellon saaneet erät on esitetty taulukossa lihavoituna.

Valvontalinja	Aihe / Tuote	Erät, lkm	Todettu säännöstenvastaisuus	Valvonnan toimenpiteet
Tuonti	Kasvipäriset rehuaineet: auringon-kukkarouhe	1	<i>Salmonella Agona</i>	Tuontikielto, lupa käsitellä erä, uusintanäytteenotto ja analyysit käsittelyn jälkeen
Sisämarkkina-kauppa	Kasvipäriset rehuaineet: rapsirouhe	1	<i>Salmonella Antona</i>	Lupa käsitellä erät, uusintanäytteenotto ja -analyysit käsittelyn jälkeen
Sisämarkkina-kauppa	Kasvipäriset rehuaineet: rapsirouhe	1	<i>Salmonella Mbandaka</i>	Lämpökäsittely
Sisämarkkina-kauppa	Kasvipäriset rehuaineet: luomurapsi-puriste	3	<i>Salmonella Durban ja Salmon Wilhelmsburg (1)</i> <i>Salmonella Rissen ja Salmonella ssp (1)</i> <i>Salmonella Durban ja Salmonella Fresno (1)</i>	Lupa käsitellä erät, uusintanäytteenotto ja -analyysit käsittelyn jälkeen
Sisämarkkina-kauppa	Kasvipäriset rehuaineet: soijarouhe, gmo	3	<i>Salmonella Senftenberg (1)</i> <i>Salmonella Cubana (1)</i> <i>Salmonella Montevideo (1)</i>	Lupa käsitellä erät, uusintanäytteenotto ja -analyysit käsittelyn jälkeen
Sisämarkkina-kauppa	Kasvipäriset rehuaineet:	1	<i>Salmonella Farakan</i>	Lupa käsitellä erät, uusintanäytteenotto ja

Valvontalinja	Aihe / Tuote	Erät, lkm	Todettu säännöstenvastaisuus	Valvonnan toimenpiteet
	luomusoija-puriste			-analyysit käsittelyn jälkeen
Sisämarkkina-kauppa	Eläinperäiset rehuaineet: hemoglobiini-jauho	1	<i>Salmonella Livingstone</i>	Erä palautettiin
Sisämarkkina-kauppa	Eläinperäiset rehuaineet: PAP (kalkkuna- ja kalajauho)	2	<i>Salmonella Mbandaka (1)</i> <i>Salmonella Senftenberg (1)</i>	Erät palautettiin
Valmistuksen valvonta	Käsitelty eläinvalkuainen (PAP) luokka 3 sikajauho	1	<i>Salmonella Infantis</i>	Markkinointikielto ja erän hävittäminen
Valmistuksen valvonta	Lemmikki-eläinten ruoka: raakapakaste	1	<i>Salmonella Diarizonae</i>	Markkinointikielto ja takaisin veto
Valmistuksen valvonta	Käsitelty eläinvalkuainen (PAP) luokka 3 siipikarjajauho	1	Todettiin maaeläinperäistä ainesta, sikaa	Markkinointikielto sikojen rehuna ja käyttötarkoituksen rajaus: ei sikojen rehuihin
Markkina-valvonta	Lemmikki-eläinten ruoka, kuivatut sivutuotteet	1	<i>Salmonella Kottbus</i> , <i>Salmon Mishmarhaemek</i> <i>Salmonella Abony</i>	Markkinointikielto ja takaisin veto
Markkina-valvonta	Lemmikki-eläinten ruoka, kuivatut sivutuotteet	2	Enterobakteereja yli sallitun enimmäispitoisuuden	Markkinointikielto ja takaisin veto
Markkina-valvonta	Siemenseokset	1	Eläviä tuholaisia	Markkinointikielto ja takaisin veto
Yhteenveto		8	kielletyt erät lkm	
		20	kaikki erät lkm	

Taulukossa 12 on esitetty todettujen säännöstenvastaisuuksien perusteella annetut seuraamukset suhteutettuna viranomaisnäytteiden ja -analyysien määriin. Rehuerille annettuja kirjallisia huomautuksia säädöstenvastaisuuksista suhteessa näytemäärään oli enemmän ja toisaalta suhteessa analyysimäärään saman verran kuin edellisenä vuotena. Pakkausmerkintähuomautuksia annettiin keskimääräisesti saman verran kuin edellisinä

vuosina. Rehuerille asetettuja kieltoja ja muita valvonnan määräyksiä oli sekä suhteessa näytteisiin että suhteessa analyysihin vähemmän kuin edellisenä vuonna. Asetettujen kieltojen, määräysten ja huomautusten yhteismäärä suhteessa analyysimäärään oli edellisen vuoden tasoa, mutta suhteutettuna näytemäärään puolestaan suurempi. Muutokset johtuivat erityisesti kasviperäisten rehuaineiden tuonnin ja tuonnin viranomaisnäytteenottojen merkittävällä vähentymisellä valvontavuoden aikana, minkä seurauksena viranomaisnäytteiden kokonaisnäytemäärä puolittui. Tällä oli merkittävä vaikutus todettujen säännöstenvastaisuuksien suhteellisiin osuuksiin verrattaessa niitä kokonaisnäytemäärään.

Taulukko 12. Todettujen säännöstenvastaisuuksien perusteella annetut seuraamukset suhteutettuna viranomaisnäytteiden ja -analyysien määriin v. 2024

Seuraamus v. 2024	Yhteensä kpl	%-osuus kaikista näytteistä; yht. 974 näytettä	%-osuus kaikista analyyseistä; yht. 11985 analyysia
Rehuerille annetut kirjalliset huomautukset (analyysihuomautukset 105 kpl ja pakkausmerkintähuomautukset 33 kpl)	138	14,2	1,2
Rehun valmistus-, tuonti-, markkinointi- tai käyttökielto, ehdollinen / ehdoton	8	0,82	0,07
Rehuerät, joille määrätty muita valvonnan toimenpiteitä (erää ei ole kielletty)	12	1,2	0,10
Yhteensä	158	16,2	1,3

Syksyllä selvitettiin tapausta, jossa kiinalaisten puruluiden epäiltiin aiheuttaneen koirille vakavia neurologisia oireita. Tapauksen tultua esiin suomalainen maahantuoja ja rehualan toimija pystyi yhdistämään reklamaatiot tietyn kiinalaisen tehtaan kevytrullaerään ja veti markkinoilta/pidätti varastoon paitsi ko. rehuerän, varmuustoimenpiteenä myös muita samalta valmistajalta tulleita rehueriä. Toimija tutki rehuvalvonnan ohjauksessa omavalvontanaan laajasti koirien oireisiin yhdistettyä erää. Näytteistä analysoitiin haitallisia ja kiellettyjä aineita: raskasmetalleja, mykotoksiineja, biogeenisiä amiineja, sulfiittia, nitriittiä, kloridia sekä torjunta-aineita kuten hyönteismyrkkyjä ja homeenestoaineita. Haitallisista mikrobeista tutkittiin salmonella ja klostridit sekä hygieenisen laadun indikaattorina enterobakteerit. Lisäksi tutkittiin ravitsemuksellista koostumusta eli analysoitiin valkuais-, rasva-, tuhka- ja kuitupitoisuus sekä kivennäis- ja hivenainepitoisuudet. Myös viranomaisvalvontana tutkittiin kevytrullia ja kanapururullia samalta kiinalaiselta valmistajalta. Kyseiset rehuerät saapuivat Suomeen tapauksen ilmenemisen jälkeen elosyyskuussa, eikä niitä ole ollut myynnissä. Viranomaisnäytteistä tehtiin pääosin samoja analyyskejä kuin toimijan omavalvontanäytteistä. Lisäksi tutkittiin lääkeaineiden ja kiellettyjen aineiden jäämiä, joita ei todettu. Näytteistä kartoitettiin myös sinilevämyrkkyjä eikä viitteitä niistä todettu analyysseissä. Melamiini- ja PCR-analyysillä varmistettiin tuotteiden aitoutta.

Melamiinia ei todettu. Näytteistä todettiin märehitjän ja siipikarjan DNA:ta tuotteiden pakkausmerkintöjä vastaten. Toimijan omaavalvonta-analyysissä tai viranomaisanalyysissä ei todettu mitään lainsäädännön vastaista tai koirien oireita selittävää. Ks. myös kappale 3.3.2.6. (RASFF).

3.3.2.1 Mikrobiologisten vaarojen esiintyminen

Salmonellan suhteen riskialttiiden rehuaineiden tuontieristä (3. maa + EU) 13 kpl osoittautui salmonellaposiitiviksi (v. 2023 18 kpl, v. 2022 23 kpl, v. 2021 22 kpl). Saastuneiden erien määrä oli pienempi kuin edellisinä vuosina. Toimijat hakivat salmonellaa sisältäneille kasviperäisten rehujen tuontierille käsittelyluvan Ruokavirastosta ja tutkivat erät käsittelyn jälkeen omana laadunvarmistuksenaan. Erät hyväksyttiin käyttöön sen jälkeen, kun ne oli todettu puhtaaksi. Eläinperäiset rehujen tuontierät palautettiin valmistajalle. Yhteensä salmonellaa sisältäneet erät edustivat noin 18,5 miljoonaa kiloa rehuaineita, määrä oli aiempiin vuosiin verrattuna pieni (v. 2023 40 milj. kg, v. 2022 59,5 milj kg, v. 2021 36 milj. kg).

Kotimaisessa rehun valmistuksessa elintarviketuotantoeläimille tarkoitettuista rehuerissä ei todettu salmonellaa. Salmonellaa ei myöskään todettu lemmikkieläinten rehuissa lukuun ottamatta yhtä raakapakaste-erää. Salmonellan lisäksi lemmikkieläinten rehuista analysoitiin myös enterobakteerien pitoisuuksia. Muutamassa tapauksessa toimijoilta, jotka valmistavat lemmikeille raakapakasteista, pyydettiin selvitystä prosessihygieniakriteerin ylittäneistä enterobakteerien pitoisuuksista. Edellä mainittua sivutuotelainsäädännön mukaista prosessihygieniakriteeriä eli enterobakteerien pitoisuuksiin liittyvää raja-arvoa ei suoraan sovelleta valmiisiin, markkinoilla oleviin raakaruokiin.

Luokan 3 käsitellyistä eläinvalkuaisen (PAP) eristä ei todettu kohonneita enterobakteerien pitoisuuksia: yhdessä eläinvalkuaisen erässä todettiin salmonellaa ja erä kiellettiin ja hävitettiin. Turkiseläimille tarkoitettuista luokan 2 käsitellyistä sivutuotteista ei todettu salmonellaa eikä kohonneita enterobakteerimääriä.

Tavanomaiseen tapaan myös rehujen markkinavalvonnan näytteissä, joita otettiin sisämarkkinoilta tuoduista, kuivatuista sivutuotteista, todettiin muutamia säädöstenvastaisuuksia: yhdessä lampaankorvaerässä todettiin salmonellaa ja kahdessa possunkorvaerässä enterobakteerien pitoisuus ylitti suurimman sallitun pitoisuuden. Edellä mainittujen erien markkinointi kiellettiin ja erät vedettiin pois markkinoilta.

3.3.2.2 Kielletty eläinvalkuainen

Ruokavirasto tutki Suomeen tuodut, elintarviketuotantoeläimille tarkoitetut kalajauhoerät mikroskoipimalla maaeläinperäisen aineksen varalta. Erissä ei todettu huomautettavaa.

Tilavalvonnan näytteenotossa tutkituista rehueristä ei todettu kiellettyä eläinvalkuaista. Tilavalvonnan osalta ks. tarkemmin kappale 3.1 Alkutuotannon toimijat (tilavalvonta).

Valmistuksen valvonnan näytteenotoissa tutkituista rehueristä ei todettu kiellettyä kalajauhon esiintymistä kohde-eläimen rehussa tai kiellettyä maaeläinperäisen aineksen esiintymistä kohderehussa.

Luokan 3 käsitelystä eläinvalkuaisen (PAP) rehuaine-erästä todettiin siihen kuulumatonta eläinperäistä ainesta ja erän käyttötarkoitusta eläinlajeille rajattiin kiellolla. Luokan 3 käsitellyistä eläinvalkuaisista ei puolestaan todettu GTH-merkkiaineen jäämiä ja ne täyttivät siten säädösten vaatimukset. Huomautettavaa todettiin kuitenkin luokan 2 käsitelystä sivutuotteesta, jossa merkkiaineena lisättävä GTH-merkkiaineen vakuudellinen pitoisuus ei vastannut lainsäädännön vaatimuksia.

3.3.2.3 Kasvipäriset epäpuhtaudet, aitous ja tuhohyönteiset

Vuonna 2024 otetuissa linnunsiemennäytteissä ei todettu hukkakauraa eikä muita kiellettyjä siemeniä. Yhdessä siemenseoserässä todettiin eläviä tuholaisia. Poikkeamia oli markkinavalvonnan linnunsiemennäytteissä vähemmän kuin aiempina vuosina. Rehujen valmistuksen yhteydessä otetuista näytteistä ei todettu poikkeamia. Tilavalvonnan osalta ks. tarkemmin kappale 3.1 Alkutuotannon toimijat (tilavalvonta).

3.3.2.4 Kemialliset haitalliset ja kielletyt aineet

Ruokavirastossa rehujen valvonnassa hyödynnettiin laajamittaisesti multimenetelmiä, jotka mahdollistavat samanaikaisesti usean aineen tai yhdisteen analysoinnin. Rehuissa ei todettu säännöstenvastaisia pitoisuuksia kokkidioistaattien, lääkeaineiden tai kiellettyjen aineiden jäämiä, eikä raskasmetallien, melamiinin ja muiden typpiyhdisteiden tai dioksiinien- ja PCB-yhdisteiden ja PFAS-yhdisteiden tai torjunta-aineiden (pestisidien) jäämiä. Rehuissa ei todettu säännöstenvastaisuuksia liittyen rehujen muuntogeenisyyteen.

Mykotoksiinien analyyseissa todettiin yhdessä rehuerässä ohjearvon ylittävä pitoisuus deoksinivalenolia. Toimijalta edellytettiin omavalvonnassa korjaavia toimenpiteitä valmistettavan rehun mykotoksiinien pitoisuuksien hallintaan ja vilja-rehuaine-erien laadun varmistamiseen.

Käsitellyissä eläinvalkuaiserissä (PAP) ei todettu jäämiä GTH-merkkiaineesta. Yhdessä tapauksessa käsitellyssä sivutuote-erässä GTH-merkkiaineen pitoisuus ei ollut säännösten edellyttämällä tasolla. Toimijalta edellytettiin korjaavia toimenpiteitä omavalvonnassa liittyen aineen tasaiseen annosteluun.

Lemmikkieläinten rehuista monitoroitiin valvontavuoden aikana glykoalkaloideja ja biogeenisiä amiineja. Analyysejä tehtiin sekä kotimaisista että ulkomaisista lemmikkieläinten täysrehuista (10-20 analyysia per yhdisteryhmä). Luontaisiin kasvitoksiineihin kuuluvien glykoalkaloidien pitoisuuksien todettiin vaihtelevan huomattavasti perunaa sisältävissä rehuissa eli perunan runsas käyttö kuivissa täysrehuissa voi olla riski. Biogeenisiä amiineja (esim. histamiini), joiden korkeat pitoisuudet viittaavat yleisesti eläinperäisten raaka-aineiden pilaantumiseen, todettiin erityisesti kalaa sisältävissä täysrehuissa. Tietoa em.

yhdisteiden pitoisuustasoista rehuissa tai siitä, millaiset pitoisuudet voisivat olla haitallisia, on kuitenkin toistaiseksi vähän ja siksi analyysidatan keräämistä on tarpeen jatkaa. Glykoalkaloidelle tai biogeenisille amiineille ei ole EU:ssa asetettu suurimpia sallittuja enimmäispitoisuuksia rehuissa.

EU:ssa on asetettu enimmäispitoisuudet PFAS-yhdisteille elintarvikkeissa. Rehuille ei EU:ssa ole puolestaan asetettu enimmäispitoisuuksia. Tutkimusten mukaan PFAS-yhdisteiden jäämäpitoisuudet luonnonkaloissa voivat vaihdella suuresti riippuen eri kalalajeista ja kalastusalueista ja tämän vuoksi luonnonkalasta valmistetussa kalajauhossa voi olla jäämiä PFAS-yhdisteistä. Suomessa luomumunantuotannossa olevia tiloja on varotoimenpiteenä ohjeistettu käyttämään rehussa vain sellaisia kalajauhoeria, joiden PFAS-yhdisteiden jäämäpitoisuudet on analysoitu eräkohtaisesti ja jäämäpitoisuudet ovat mahdollisimman pieniä. Kalajauhon käyttöä rehussa on korvattu lisäksi kanojen ravitsemukseen soveltuvilla muilla rehuaineilla, jotta kalajauhon käyttömääräosuus luomutuotannossa olevien kanojen täysrehussa olisi mahdollisimman pieni. Tiloilla tapahtuvassa tilarehuseosten valmistuksessa käytettiin edellisen vuoden tapaan vain ulkomaista luomuun soveltuvaan kalajauhoa, jolle oli eräkohtaiset PFAS-yhdisteiden analyysitulokset. Viranomaisvalvonnassa ja omavalvonnassa analysoitujen luomutuotantoon soveltuvien kalajauhon tuontierien PFAS-yhdisteiden jäämäpitoisuudet olivat vuonna 2024 vuoden 2023 tapaan pienempiä kuin aikaisempana vuonna 2022. Elintarvikkeisiin liittyvää valvontatietoa on saatavilla [Elintarviketurvallisuus Suomessa -raportissa](#).

Lääkerehujen valmistus elintarviketuotantoeläimille oli toimintavuonna vähäistä. Lääkerehuja valmistettiin ainoastaan kaloille. Turkiseläinten lääkerehujen valmistus vähäni edelleen ollen vuonna 2024 noin 130 000 kiloa. (v. 2023 600 000 kg, v. 2022: 1,1 milj. kg). Myös turkiseläinten rehujen kokonaisvalmistusmäärä on vähentynyt merkittävästi. Tarkemmat tiedot lääkerehujen valmistuksesta julkaistaan [Ruokaviraston nettisivuilla](#).

3.3.2.5 Rehujen muuntogeenisyyden valvonta

Kotimaisessa valmistuksessa tai markkinoilta/tuonnin yhteydessä otetuissa viranomaisnäytteissä ei todettu EU:ssa hyväksymättömiä muuntogeenisiä organismeja. Näytteistä ei todettu sellaisia pitoisuuksia hyväksytyjä muuntogeenisiä aineksia, jotka olisivat edellyttäneet rehun merkitsemistä muuntogeeniseksi rehuksi.

3.3.2.6 Elintarvikkeita ja rehuja koskeva, eurooppalainen nopea hälytysjärjestelmä (RASFF) ja hallinnollista avunantoa koskeva järjestelmä (AAC)

Suomi teki RASFF-hälytysjärjestelmässä yhteensä kaksitoista rehuja koskevaa ilmoitusta (v. 2023 10 kpl, v. 2022 11 kpl, v. 2021 9 kpl). Ilmoituksista suurin osa koski rehuraaka-aineiden tuontivalvonnassa todettua salmonellaa ja yhdessä tapauksessa koiran makupalassa markkinavalvonnan yhteydessä todettua salmonellaa. Lisäksi RASFF-järjestelmällä tiedotettiin viipymättä kiinalaisten puruluiden takaisinvedosta, koska erää oli Suomen lisäksi myynnissä myös Virossa. Järjestelmän kautta kaikkien jäsenmaiden viranomaiset saivat

tiedon ko. kiinalaisesta valmistajasta ja takaisinvedettyihin rehueriin kohdistuvista epäilyistä sekä toimijan omavalvontatutkimusten ja viranomaisvalvonnan tutkimusten tuloksista.

RASFF-järjestelmän kautta saatiin myös yksi ilmoitus Suomeen toimitetuista lemmikkieläinten rehusta/säilykkeestä, jossa on mahdollisesti mukana muovinkappaleita ja tähän liittyen varmistettiin, että takaisin veto toteutui. AAC:n kautta saadun palautteen vuoksi rehujaosto selvitti yhden PAP-sisämarkkinaerän jäljitettävyyttä ja kielsi virheellisten asiakirjojen vuoksi yhden auringonkukansiementen tuontilähetysten. Lisäksi Suomi informoi AAC:lla kahta jäsenmaata ko. maista peräisin oleviin hevostenrehuihin liitetystä lainsäädännön vastaisista markkinointiväittämistä.

3.3.3 Korjaavat toimenpiteet

Rehuerälle voidaan antaa kielto, toimenpidemääräys, huomautus tai kehoitus / seuraamus. Näytteissä todettujen säännöstenvastaisuuksien ja seuraamusten tarkemmat kuvaukset ovat kohdassa 3.4.2 ja taulukoissa 10, 11 ja 12.

Rehusta todettu haitallisten / kiellettyjen aineiden säädöstenvastainen pitoisuus tai muu vakava poikkeama johtaa yleensä rehuerän tuonti-, valmistus-, käyttö- tai markkinoille saattamiskieltoon. Tällaisen rehuerän laimentaminen on kiellettyä. Kielto voi olla ehdollinen, kun toimijan on mahdollista poistaa laatupoikkeama esimerkiksi rehun käsittelyllä, tai ehdoton, jolloin rehulle annetaan hävitysmääräys tai tuontitilanteessa erä voidaan vaihtoehtoisesti palauttaa lähtömaahan. Haitallisten aineiden toteaminen johtaa pääsääntöisesti rehuerän kieltoon silloin, kun niiden määrä ylittää lainsäädännössä annetun enimmäispitoisuuden.

Jos rehussa on todettu poikkeama esim. ravintoaineissa ja/tai pakkausmerkinnöissä, se johtaa kirjalliseen huomautukseen ja kehoitukseen korjaavista toimenpiteistä. Toistuvat huomautukset tai vakavat poikkeamat / puutteellisuudet voivat johtaa rehuerän tai rehun valmistuksen kieltoon. Rehualan toimija voidaan asettaa myös tehostettuun valvontaan, jolloin viranomaisvalvontaa lisätään ja näytteenottofrekvenssiä tiennetään, jos on todettu merkittäviä poikkeamia esimerkiksi liittyen hygieniaan, kokkidiostaattien jäämiin tai maksimi-/minimimäärän omaavien rehun lisäaineiden pitoisuuksiin.

4 SÄÄNNÖSTENMUKAISUUDEN VARMISTAMINEN

4.1 Toimijoiden säännösten tuntemus

Tehtyjen valvontatoimien lisäksi rehuvalvonta julkaisi [Ruokaviraston nettisivuilla](#) toimintavuoden aikana 13 rehuihin liittyvää ajankohtaisuutista. Nettisivujen uudistamista ja päivittämistä jatkettiin. Uudistuksen tavoitteena on, että rehualan toimijat, kuluttajat ja sidosryhmät löytävät etsimänsä tiedon äärelle aiempaa helpommin. Ohjeita ja lomakkeita päivitettiin tarpeen mukaan, pdf-muotoisia ohjeita muutettiin nettisivutekstiksi tai selainpohjaisiksi ohjeiksi. Rehujaosto ryhtyi julkaisemaan uutiskirjettä rehualalle. Uutiskirje

julkaistaan noin neljä kertaa vuodessa. Muut kuin rehualan toimijat voivat tilata uutiskirjeen [nettisivuilta](#).

Rehuaineista toimijoita kiinnosti jälleen pienen tauon jälkeen hyönteisten kasvatusta sekä metsäteollisuuden sivuvirrat. Suurin rehun lisäainekiinnostus kohdistui pääosin edelleen märehtijöiden ruuansulatuskanavassa syntyvän metaanin vähentämiseen. Haitallisiin aineisiin liittyviä yhteydenottoja tuli erityisesti rikkakananhirssistä.

Rehujaoisto piti luennon koiranruokien valmistuksen valvonnasta ja siihen liittyvästä rehulainsäädännöstä Maatalous- ja metsätieteellisen tiedekunnan koirakurssilla. Lisäksi rehujaoisto luennoi koirien raakaruokaohjaajakoulutuksessa raakaruokiin liittyvästä lainsäädännöstä kaksi kertaa vuoden aikana. Kyseessä oli maksullinen luento.

Ruokavirasto vastasi toimintavuoden aikana noin 150:een rehulainsäädäntöön liittyvään rehukyselyt -virkasähköpostilaatikkoon saapuneeseen kysymykseen ja palautteeseen. Viesteistä n. puolet liittyi lemmikki- ja luonnonlintujen rehuihin. Lisäksi vastaanotettiin n. 70 koirien puruluihin liittyvää sähköpostiviestiä sekä suuri määrä puhelinyhteydenottoja. Lisäksi toimijoilta tuli ilmoituksia rehuilmoitukset -postilaatikkoon erityisesti omavalvonnassa todettuun salmonellaan, vuosi-ilmoituksiin sekä rekisteröinteihin ja toiminnan muutoksiin liittyen. Luomurehuja koskeviin kysymyksiin vastattiin luomurehu -postilaatikon kautta. Tuontiin liittyviä kysymyksiä ja toimintaa käsiteltiin toimijoiden kanssa rehutuonti -postilaatikossa. Vientitodistuksia ja niihin liittyviä kysymyksiä käsiteltiin rehuvientitodistukset -postilaatikossa. Tavoitteena on vastata toimijoilta ja sidosryhmiltä tuleviin kyselyihin 3-5 työpäivän kuluessa. Yhteiskäytössä olevien sähköpostilaatikoiden lisäksi kysymyksiä tulee päivittäin rehujaoiston henkilöstön henkilökohtaisiin sähköposteihin ja puhelimitse. Näihin kysymyksiin vastattiin niin nopeasti kuin mahdollista.

Rehujen alkutuottajat ovat ottaneet hyvin käyttöön selainmuotisen F-lomakkeen, jolla ilmoitetaan uusista rekisteröinneistä sekä toiminnan muutoksista ja lopetuksista. Paperinen F-lomake poistui käytöstä vuoden 2023 lopussa.

4.2 Valvontakäytännöt

Ruokavirasto edisti valvonnan yhdenmukaisuutta ohjeiden päivittämisen ja laatimisen sekä tiedottamisen, kouluttamisen ja kysymyksiin vastaamisen avulla.

Rehuvalvontaa tekevä rehujaoiston henkilöstö osallistui EU-komission järjestämiin BTSF-koulutuksiin (Better Training For Safer Food). Koulutuksia järjestettiin verkkokursseina ja paikan päällä. Valvonta-asetusta käsittelevälle BTSF-kurssille osallistui kaksi rehujaoistolaista.

Neljä rehuvalvonnan henkilöä osallistui aihepiiriltään kattaville kaksipäiväisille maataloustieteen päiville Viikissä. Ohjelmassa oli mm. märehtijöiden metaanipäästöjä vähentäviä rehun lisäaineita käsittelevä sessio, jonka puheenjohtajana toimi rehujaoiston asiantuntija.

Rehuvalvontaviranomaisten NordicBaltic -kokous järjestettiin Ruotsissa. Taloudellisista syistä johtuen kokoukseen pystyi osallistumaan vain yksi rehujaostolainen. Kokoukseen osallistui yhteensä 37 rehuviranomaista Pohjois- ja Baltian maista. Rehujaoston edustajan rooli kokouksessa oli aktiivinen, hän piti esityksen riskiperusteisesta rehuvalvonnasta Suomessa ja esitteli suomalaisen koirien kuivaruokaan liittyneen erityistilanteen hoitamista rehuvalvonnan näkökulmasta.

Valtuutetuille tarkastajille, luomurehutarkastajille ja ELY-keskusten rehutarkastajille järjestettiin kullekin omat koulutuspäivät. ELYille järjestettiin vuoden aikana kolme rehujen tilavalvonnan ajankohtaispalaveria ja yksi markkinavalvonnan tilaisuus. Kaikki koulutukset toteutettiin etäyhteyksin.

Rehujaosto osallistui toimintavuoden aikana lukuisiin eri työryhmiin, kuten tuonti, laboratorioala, luomu, etämyynti, ehdollisuus, eläimistä saatavat sivutuotteet, laaja lihatiimi, kansallinen seleeniseuranta ja ELY-ohjaus.

5 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

5.1. Komission suorittamat auditoinnit

Rehuvalvontaan ei kohdistunut toimintavuonna komission auditointeja.

5.2 Muut auditoinnit

Arviointi- ja ohjauskäyntejä (AJO) ei resurssisyydestä tehty.

5.3 Tarkastajien koulutuksesta antamat palautteet

Valtuutettujen tarkastajien koulutus järjestettiin yhteistyössä lannoitevalvonnan kanssa. Koulutuspäivä koostui rehuosuudesta, yhteisestä osuudesta ja lannoiteosuudesta. Koulutukseen osallistui 11 valtuutettua tarkastajaa ja 13 ruokavirastolaista (muuta kuin rehujaostolaista). Palautetta antoi 13 osallistujaa. Numeerisen palautteen keskiarvo oli 4,5 (asteikolla 1-5, jossa 1=huonoin ja 5=paras). Parhaat arviot annettiin kouluttajien ammattitaidosta sekä ajankäytön tehokkuudesta ja käytännön järjestelyistä (ka kaikissa 4,6). Alhaisimmat arviot annettiin koulutusmateriaalin tasosta (ka 4,3). Avoimessa palautteessa toivottiin esitysmateriaalin saamista etukäteen muistiinpanojen tekemistä varten ja kiiteltiin osuutta, jossa valtuutetut tarkastajat kertoivat kuulumisia vuoden varrelta.

Rehualan alkutuotannon toimijoiden valvontaa ja markkinavalvontaa tekevien ELY-tarkastajien koulutuksesta saatiin palautetta 16 koulutukseen osallistuneelta (79 ilmoittautunutta yhteensä). Kaikki osallistuneet eivät olleet ilmoittautuneet koulutukseen etukäteen. Saadun numeerisen palautteen keskiarvo oli 4,5 (16 palautetta) asteikolla 1-5

(1=huonoin, 5=paras). Parhaat arviot sai ajankäytön tehokkuus (ka 4,7) sekä kouluttajien ammattitaito (ka 4,7). Avoimessa palautteessa kiiteltiin koulutusta ja esityksiä. Kehittävässä palautteessa ei esitetty toiveita tuleviin koulutuksiin, vaan kiiteltiin esitysten selkeyttä.

5.4 Asiakaspalautteet

Laitostarkastuksista kerätään jatkuvasti palautetta rehualan toimijoilta. Palautteita saatiin 29 kpl, mikä on kuusi kappaletta enemmän kuin edellisenä vuonna. Rehujaoston henkilöstö ja valtuutetut tarkastajat tekivät yhteensä 86 tarkastusta, joten palautetta saatiin 34:stä prosentista tarkastuksia. Palautteista 28 koski Ruokaviraston henkilöstön tekemiä tarkastuksia ja yksi valtuutetun tarkastajan tekemää tarkastusta. Yhtä lukuun ottamatta kaikki palautteen antajat kokivat, että tarkastuksesta oli hyötyä toiminnalle. Kaikki palautteen antajat arvioivat tarkastuksen kokonaisuutena joko erinomaiseksi tai hyväksi. Myös tarkastajan ammattitaito arvioitiin kaikissa palautteissa joko erinomaiseksi tai hyväksi. Avoimessa palautteessa mm. kiiteltiin yhteistyöstä, tehdystä kehittämistyöstä, etätarkastuksesta ja toisaalta paikan päällä tehtävästä tarkastuksesta. Tarkastuksiin liittyvä palaute saatiin sähköisesti webropol -lomakkeella.

Ruokavirasto kerää pikapalautteita rehualan toimijoiden käyttämästä sähköisestä asiointipalvelusta Toukosta. Vain yksi rehualan toimija vastasi palautekyselyyn ja oli tyytymätön asiointipalveluun. Pikapalautteessa kysyttiin erikseen onnistumista seuraavissa osa-alueissa: helppokäyttöisyys, palvelun nopeus, sisällön selkeys, toimintavarmuus ja ulkoasu. Palautteessa palvelun helppokäyttöisyyttä, selkeyttä ja toimintavarmuutta toivottiin parannettavan.

Rehujaosto sai kirjallista palautetta Raakaruokintaohjaaja-koulutuksessa pidetyistä luennoista. Palautteen keräsi koulutuksen järjestävä taho. Palaute oli pääsääntöisesti erittäin positiivista.

6 VALVONNAN RESURSSIT

Ruokavirasto vastaa rehuvalvonnan toimeenpanoon liittyvistä viranomaistehtävistä. Kemiallisen elintarviketurvallisuuden yksikön (KETU) rehujaostossa oli toimintavuonna käytettävissä rehuvalvontaan yhteensä noin 9,5 htv:tta. Ruokavirasto käyttää apunaan valtuuttamia ja kouluttamia tarkastajia sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskusten) tarkastajia. Valtuutettujen tarkastajien resursseja arvioidaan käytetyn noin 2 htv:tta (sisältäen rehuvalvonnan näytteenotto- ja tarkastustehtäviä, pl. luomurehutarkastukset). Htv-arvio on laskennallinen ja suhteutettu valtuutetuille tarkastajille maksettuihin palkkioihin. ELY-keskusten tarkastajien resursseja käytettiin noin 2 htv:tta rehujen markkina-, tila- ja tuotantoeläinten rehuja myyvien vähittäiskauppojen valvonnassa. Markkinavalvontaa tehtiin viidessä teema-ELYssä.

Tarkastajien rehuista ottamat viranomaisnäytteet analysoidaan Ruokavirastossa tai tietyissä tapauksissa Ruokaviraston hyväksymissä / nimeämissä laboratorioissa. Rehulain mukaisesti hyväksyttyjä laboratorioita salmonellan määrittämiseen rehuista on kuusi. Lisäksi seitsemällä rehualan toimijoiden omavalvontalaboratoriolla on Ruokaviraston hyväksyntä salmonellan tutkimiseksi lakisääteisistä omavalvontanäytteistä. Kemialliset määritykset ja muut mikrobiologiset tutkimukset tehdään pääsääntöisesti Ruokaviraston tutkimuslaboratoriossa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuslaboratorio tekee kuitenkin rehujen viranomaisnäytteiden dioksiini- ja PCB-yhdisteiden sekä PFAS-yhdisteiden määritykset. Ruokaviraston laboratorio voi tarvittaessa teettää analyysijä alihankintana.

Rehuvalvonnan viroista noin 1,5 oli täyttämättä valvontavuoden aikana. Valvontavuodelle suunniteltu valvonta saatiin kutakuinkin tehdyksi, vaikka vuoden varrella tuli eteen myös useita ennakoimattomia ja työllistäviä erityistilanteita. Lemmikkirookaan liittyvä vakava erityistilanne vei merkittävän osuuden noin kolmen rehujäostolaisen työajasta neljän kuukauden ajan. Tapauksen hoitamisen lisäksi rehuvalvonnan resursseja vei tapaukseen kohdistunut suuri media- ja kuluttajakiinnostus. Lisäksi vuoden loppuun ajoittui hyväksyttyyn rehun lisäaineeseen liittynyt perusteeton kohu, joka niin ikään aiheutti lukuisia yhteydenottoja jäostoon. Myös toimijoiden omavalvonnassa todetut salmonellat työllistivät jäostoa. Salmonella- ja muiden erityistilanteiden hoitaminen priorisoituu korkealle jäoston toiminnassa ja jos tapauksia on valvontavuoden aikana paljon, se vaikuttaa suunnitellun valvonnan toteutumiseen ja/tai työaikakertymiin. Tämän valvontavuoden aikana lisähaasteita toivat myös Ruokaviraston yhteistoimintaneuvottelut. Tehtäviä ja tekemistä on jouduttu ja joudutaan edelleen karsimaan. Henkilöstön venyminen oli kohtuutonta ja jaksaminen äärirajoilla erityisesti syyskaudella.

Rehujäosto vastasi valvontavuoden aikana 35 median yhteydenottoon. Yhteydenottoja tuli puhelimitse ja sähköpostitse, haastatteluja annettiin ja kysymyksiin vastattiin puhelimitse, sähköpostitse sekä videohaastatteluissa. Suurin osa yhteydenotoista liittyi kiinalaisiin puruluihin. Tiedonkeruuseen, haastatteluihin, kysymyksiin vastaamiseen ja artikkelien tarkistamiseen kului yhteensä noin 20 htp eli yhden henkilön täyspäiväinen työaika neljän viikon ajan.

Rehujäoston tehtäväkenttään liittyen tuli 11 tiedonluovutuspyyntöä medialta, sidosryhmiltä ja yksityishenkilöiltä. Tiedonluovutuspyynnöt tulivat ja ne koordinoitiin Ruokaviraston keskitetyn tiedonluovutuksen kautta. Tietopyyntöjen käsittelyyn ja aineiston koostamiseen arvioidaan kuluneen rehujäostossa yhden henkilön täyspäiväinen työaika puolentoista viikon ajan.

Sähköisen asioinnin ja raportoinnin kehittämiseen käytettiin suunnitellusti hyvin paljon resursseja. Rehujen viranomaisvalvonnan analyysitulokset saatiin Ruokaviraston Avoimen tiedon portaaliin valvontavuoden alkupuolella. Sähköisen näytteenottopöytäkirjan testaaminen yhdessä valtuutettujen tarkastajien ja Ely-keskusten tarkastajien kanssa vei hyvin paljon aikaa. Myös SALLI-hankeen puitteissa luotuun ja julkaistuun rehualan toimijoiden sähköiseen vuosi-ilmoittamiseen asiointipalvelu Toukossa tehtiin jatkokehitystyötä erityisesti ohjeistukseen ja prosessin hiomiseen liittyen. SALLI-hanke on

Ruokaviraston Elintarvikeketju- ja laboratorio- ja tutkimuslinjan yhteinen sähköisen asioinnin kehittämiseen liittyvä hanke, johon rehujaosto osallistuu. SALLI-hankkeessa kehitetään rehuvalvonnan sähköisen asioinnin palveluja. Osa SALLI-hankkeen puitteissa suunnitelluista rehuvalvonnan työkaluista ei valitettavasti toteudu tämän projektin aikana, vaan jäävät odottamaan päätöstä SALLI2-hankkeen toteutumisesta. Tällaisia osa-alueita ovat vuosi-ilmoittamisen web-portaali, rehualan alkutuotannon toimijoiden sähköinen rekisteröityminen, asiointi ja rekisteri, kuulemismenettely Touko-asiointipalveluun ja todisteellinen tiedoksianto sekä hyväksymishakemusten sähköistäminen. SALLI-hankkeelle kirjattiin valvontavuoden aikana rehujaoston työaikaa yhteensä 60 henkilötyöpäivää (430 tuntia). Myös käytössä olevien tietojärjestelmien ylläpito- ja kehitystyö vaatii merkittävästi resursseja myös substanssista.

Rehuvalvonnan seuraamusmaksu (rehulaki, 51§) ja rehualan toimijan luotettavuus (rehulaki, 18§) ovat hyviä työkaluja valvonnalle, mutta niiden soveltaminen valvonnassa on tavanomaisempia hallinnollisia toimenpiteitä työläämpää ja vaatii niin ikään resursseja.

Ruokaviraston ja siten myös rehuvalvonnan resurssit ovat vähentyneet. Rehuvalvontaan käytettävissä oleva resurssi oli pienempi tänä valvontavuonna ja pienenee edelleen tulevana valvontavuonna. Resurssien väheneminen tarkoittaa tehtävien karsimisen jatkamista. Karsimisella on vaikutuksia valvontaan sekä rehualan toimijoiden, kuluttajien, median ja sidosryhmien palvelemiseen, neuvomiseen, ohjeistamiseen ja ohjaamiseen.

7 MUUTOKSET SEURAAVAN VUODEN VALVONTAAN

Rehuvalvonnan ykkösprioriteetti on elintarviketuotantoeläinten rehujen valvominen, koska niillä on suora yhteys elintarviketurvallisuuteen. Kakkosprioriteetti ovat lemmikkieläinten rehut ja kolmantena tulevat turkiseläinten rehut. Priorisointia ja sen mukaista rehuvalvonnan resurssien kohdentamista haastoi lemmikkieläinten ruokaan liittynyt erityistilanne. Kuluttaja- ja mediakiinnostus kohdistuu ennen kaikkea lemmikkieläinten rehuihin ja niiden valvontaan. Edellisen vuoden lemmikkieläinten ruokaan liittyneen erityistilanteen johdosta päätettiin, että jatkossa valtaosa lemmikkieläinten ruokiin liittyvien erityistilanteiden laboratoriotutkimuksista pyritään teettämään rehualan toimijan omavalvontana. Näin meneteltiin ja tullaan lähtökohtaisesti menettelemään myös jatkossa. Menettelytavasta huolimatta erityistilanteiden hoitaminen kuormittaa valtavasti rehujaostoa. Tulevina vuosina erityistilanteiden hoitamiseen kulunutta työaikaa tullaan seuraamaan entistä tarkemmin työajanseurantakoodin avulla.

Rehualan toimijoihin kohdistuvat laitostarkastukset toteutetaan ELMO-tietojärjestelmässä luodun riskiperusteisen suunnitelman avulla. Jos rehua valmistetaan vain omaan käyttöön, toiminta on pakkaamista tai toiminta on erittäin pienimuotoista, jätetään tällaiset kohteet jatkossakin tarkastusten ulkopuolelle. Tarkastettavien rehualan toimijoiden määrä säilyy edellisen vuoden tasolla. Valvontavuoden tarkastuskäynneistä noin 30 % tehdään ennalta ilmoittamatta niitä varten laaditun, hieman suppeamman tarkastuskertomuslomakkeen avulla.

Rehujen viranomaisnäytteiden määrä pienenee hieman suhteessa edelliseen vuoteen. Näytteenottoa kohdennetaan siten, että rehunäytteistä on mahdollista tutkia mahdollisimman laajasti erityisesti kemiallisia haitallisia ja kiellettyjä aineita. Kemiallisten multimenetelmien käyttö valvonnassa lisää yksittäisestä rehunäytteestä tehtävien analyysien määrää. Rehuvalvonnan yksittäiselle näytteelle tekemä riskiperusteinen analyysien määrittely on rehujen tuotevalvonnassa siten ensiarvoisen tärkeää. Tämä tuotevalvonnan riskiperusteinen kohdentaminen lisää osaltaan rehujen valvonnan vaikuttavuutta.

Elintarvikeketjun rikollisuuden torjuntaan ja etäkaupan valvontaan panostetaan Ruokavirastossa, mikä näkyy myös rehujaoston toiminnassa. Rehujaostossa petoksellista toimintaa ja harhaanjohtamista pyritään ehkäisemään ja tunnistamaan sekä tuotevalvonnassa että toimijoiden valvonnassa. Rehuvalvonta tekee jatkossakin yhteistyötä mm. Tullin ja elintarvikevalvonnan kanssa. Etämarkkinoinnin valvonnassa valvontaa tullaan resurssien puitteissa jatkossakin kohdentamaan erityisesti hevosten ja lemmikkieläinten rehujen markkinointiväittämiin. Valvontaa kohdennetaan kotimaisiin rekisteröityihin rehualan toimijoihin.

Sähköisen asioinnin kehittämiseen panostetaan merkittävästi myös tulevina vuosina (ks. kohta 6 Valvonnan resurssit). Panostamismahdollisuudet riippuvat paitsi käytettävissä olevasta resurssista, myös IT-budjetista. Tavoitteena on toiminnan tehostaminen pitkällä aikavälillä. Kaikilla rehunäytteenoton osa-alueilla käyttöön saatava sähköinen näytteenottopöytäkirja kehitettiin osana SALLI-hanketta. Sähköisen näytteenottopöytäkirjan käyttöönotto tulee työllistämään rehujaostoa liittyen sekä näytteenottajien neuvomiseen ja ohjeistamiseen että heidän kirjaamiensa näytteiden käsittelemiseen rehuvalvonnassa.

Sähköisen raportoinnin osalta Ruokavirasto jatkaa Qlik -raportointityökalun kehittämistä. Vuonna 2024 saatiin käyttöön rehujen viranomaisnäytteenoton analyysitulosportaali, joka korvasi vuosittain julkaistavan pdf-muotoisen analyysituloraportin. Avoimesta tiedosta siirrytään vaiheittain Tietolaari -palveluun. Siirtoon liittyen joudutaan tekemään testaustyötä myös rehujaostossa. Jatkuvasti valvontavuoden aikana päivittyvä analyysitulosportaali helpottaa analyysitulosten lajittelua ja hyödyntämistä erityisesti sidosryhmissä. Qlikin kehitystyö helpottaa myös erilaisten yhteenvedojen tekemistä sekä riskiperusteisen valvonnan suunnittelua ja toimeenpanoa. Qlikiä hyödynnettiin merkittävästi myös tämän raportin tekemisessä. Qlikin kehitystyö liittyy keskeisesti tiedolla johtamiseen ja Elmoon tallennettavan tiedon tehokkaampaan hyödyntämiseen.

Rehuvalvonnan perustyön hoitamista haastavat viraston tiukan taloustilanteen lisäksi erilaiset erityistilanteet. Niin sanottujen perinteisten salmonellaan liittyvien erityistilanteiden ohelle on noussut esimerkiksi raaka-aineisiin ja kansainväliseen rehualan toimintaan liittyviä erityistilanteita ja haasteita, joiden hoitaminen operatiivisen perustyön ohella tulee olemaan rehuvalvonnalle haasteellista jatkossakin. Kotimaisten lemmikkieläinten ruokien valmistajien määrä on kasvanut ja tuotevalikoima laajentunut, mikä on kasvattanut myös kotimaisen valmistuksen valvonnan tarvetta. Lisäksi mm. aluehallintouudistus ja Elinvoimakeskusten perustaminen edellyttävät työpanosta myös rehujaostolta.

Edelleen tiukentuneesta resurssitilanteesta johtuen yksityishenkilöiden rehuja koskeviin yhteydenottoihin ei pystytä enää vastaamaan. Sähköpostitse tulleisiin kysymyksiin vastataan automaattivastauksella, jossa kerrotaan linjauksesta ja ohjataan nettisivuille rehuja ja rehuvalvontaa koskevan tiedon äärelle. Tätä henkilökohtaisen palvelun vähentymistä paikataan uudella Usein kysyttyä lemmikkien ruoista ja niiden valvonnasta -palstalla. Em. palsta on Usein kysyttyä rehuista -palstan lisäksi ja sitä täydennetään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Yksityishenkilöiden yhteydenottojen sisältö kuitenkin huomioidaan valvonnassa. Rehuihin liittyvissä ongelmatapauksissa kuluttajat ohjataan automaattivastauksessa olemaan yhteydessä rehun ostopaikkaan, valmistajaan tai maahantuojaan. Valmistajalla ja maahantuojalla on vastuu rehujensa laadusta ja turvallisuudesta. Rehuvalvonnan resurssit keskitetään tilanteiden selvittämiseen rehualan toimijoiden kanssa.

Myös median saamaa palvelua on jouduttu rajaamaan. Median kysymykset pyydetään sähköpostitse ja niihin myös vastataan sähköpostitse. Mahdollisten median tarvitsemien videoklippien nauhoitusajankohdasta sovitaan erikseen, ml. kysymykset ja vastauksen toivottu pituus.

Resurssien väheneminen vaikuttaa väistämättä sekä valvontaan että rehualan toimijoiden, kuluttajien, median ja sidosryhmien saamaan palveluun.